

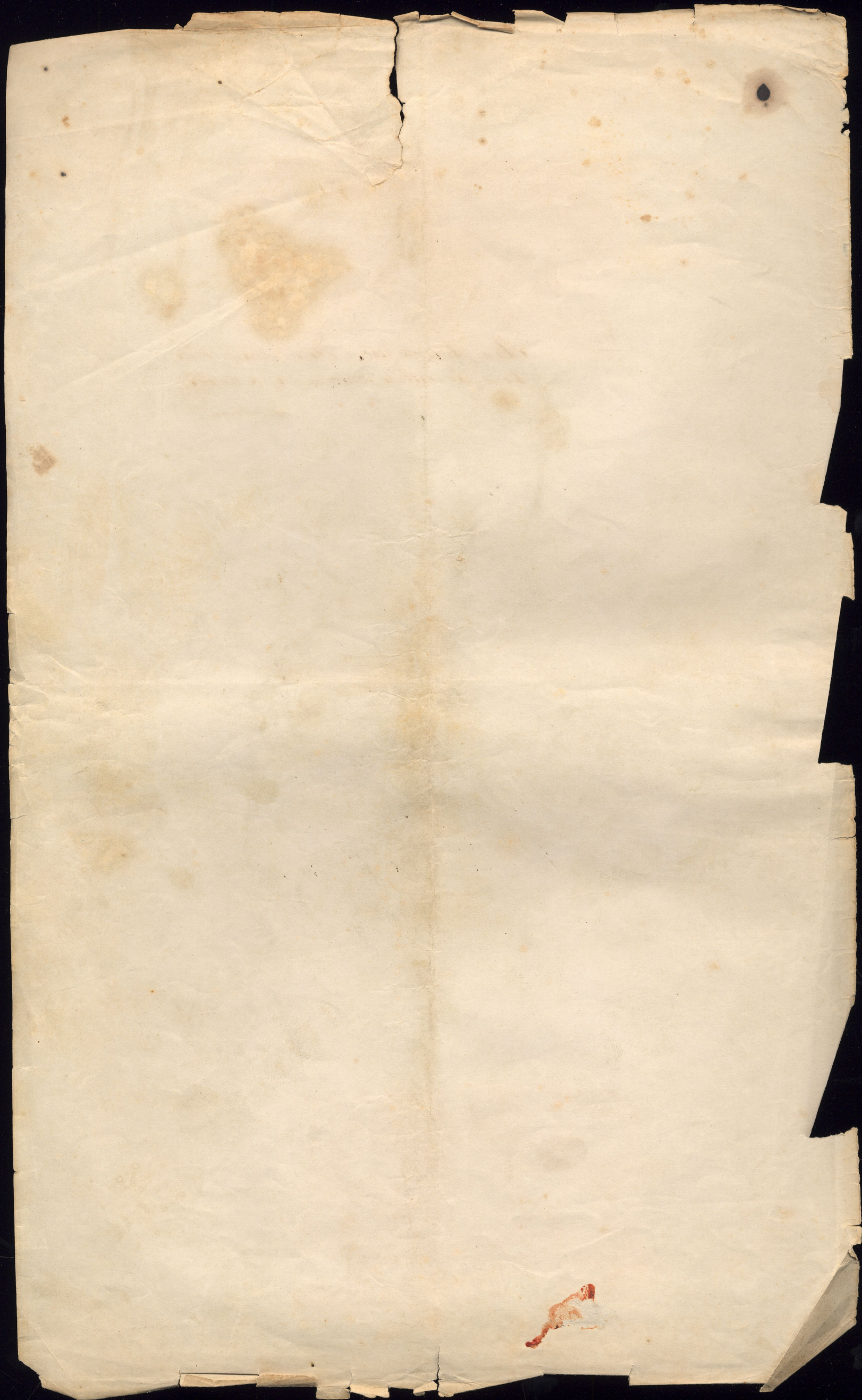
I.

Ivan Veselov

/: Drog :/

Manj strašna noč je v črne gemlje trili,
Ko so pod villini solnce in žigovi dnovi.
Pročeren.

Drog

1
Drog

Zaloigra v 5 djanjih.

Is slovenske zgodovine, predi druge polovice

8. stoletja.

Godi se na sedanjem Koroskem.

2

Osebe:

Polkna Vladuh, vojvoda slovenski;

Orel 2

Drog, veliki duhovnik

Orel

Camo

Prodor

} vodji vojvode
poganske
vojске.

Julica, župan;

Borci, Vrelo, sin;

Gundakar, grof, bavarski;

Ida, njegova hči;

Obatawa, Drogova hči;

Hanko, hišnik grofški;

Varmen, duhovnik;

Polanec kralja Dexiderija

Polanec Teslov,

Polanec

Vodje Vladuhove vojske;

Vitezi nemški;

Vojaki Drogovi;

Kmetje slovenski;

Vidovrec Vladuhov,

Slugi grofški;

Vela.

Prvo djelo.

3

1. nastop.

Samotna hiša ^{poganiškega} ~~pečerskega~~ velikega duhovnika Droga, krog nje
stojé košate lipe, pa tako, da se vidijo za hišo visoki snežniki
s pečerni zarji, z desne strani prinese vejčija Spatava, Droga
stopi iz hiše.

Spatava.

Pečerna
Nes lep večer! Snežnike je gladi
Numena zarja, tiha noc se olega
V doline, sredi mir pljuvčije zauljo.

Drog. (briskoj)

U druga hči, to je molvaški mir,
Mir, kiga človek iziva v temnem grobu.
Vesela, srca, hrupa bil sem vajen,
Bili so časi, ko je bil tvoj oče
Mogotec prvi svojega naroda,
Človece verni ga je sproščoval,
Gupani so pukali ali se mu,
Četla iskali reveži pri njem,
Imena mojega se tujci bali,
Čovražniki se presli se pred njim.
A zdaj samoten skrivam se po gori,
Tu čakam zarje boljše, lepših dni —
Bogovi pa me ušlišati neče.
Preteklo noč imel sem hude sanje,
Naxnanyajo, da mi je blizo dan,
Da ne počaka duša moja preče
Seddanje, narod moj bo se ti pel
In vzdikoval pod tujimi pladarki,
Prisiljen molil novega boga.

Spatava.

Ni bar tako, moj oče, ne govori.
Duhovník Svetovito, ali mné
Čupati nad padlo domovino.
Ali ne bo njegovo pogum ja ršil —
In moč golova s svojega polja.
Prijači ^{el. mra} mnogi, pač se živé,
Néle stariji, na tihem divji plamen
Čovražstva, upauja in matčevauja.
Nocojšnji večer brezštevilnih bo
Gnad veseli plamen plapolal,
Čeplanim bo čulo se uklanje Droga,
In ta veseli ukajoči glas,
Kamteči brezštevilnih ognjco zar
Sti priči meni trdne stare bore,
Kar ozbuja mi pa doščno upauje.
Se neka j prošim te, moj skrbni oče,
Ne veruj lažnim sanjam, le omáme —
Človeško srce z žalostjo brezupno.

Drog.

Drog nam pošilja sanje, razkazuje
V podobli zle prihodnosti, osodo.

Kakova sanja plaš me, izvedi:
 Boril sem z gmajem se veličin, strašnim,
 Na strani pla mi stala Orel in Camo,
 Otrdnó roko, s pogumom drzinim smo
 Se izsahnili, eno mu roko,
 V polocik je po zemlji sekla tri,
 Pláno ga zili smo po črnem strupu.
 Kar prišli kol vira ženin svoj,
 Obleden pil je kol lalinsti, mnik,
 Vadi p orcé rčetno meč morilni,
 In mene, božjega duhovnika,
 Udaril križem led z močjo negnano.
 Ona mnenja, zgnajim se po fleh strovkih.
 Oho, amirajoče vidi se,
 Kako je gmaj pizrel i Borevita.

— mly = 3

= naq 119 //a

Ovatava.

Preljubi oče! oh, ne plaš se!
 Hudobni črt se strah s sanjami.
 Tako ne smajo oče, prijatelji
 Umreti, kaj počela sem bi
 Vsa neizkušena, brez varuha.
 Mladost bi moja bila otrovana,
 Ne videla vesellega bi dneva.
 In Borevit, moj ženin bi lo storil:
 Mogoče mi!

Drog.

Mogoče je, pa vediti,
 Tvoj oče je krepak, kol p gori hrast,
 Vihar naj hujši ne izruče ga,
 Vtrasa zina, moč ga ne podere. Ta
 Ne bo je križani potol ga bog,
 Niti ^{pogajati} potolal nemški gmaj obatni.
 Podobna blisku je poba moja,
 Ki p tipu zasveti in oname vse,
 Tu vse konca — in trah, soparni čisti.

= !!!

Ki s hupy se zasveti, in zapali

Ovatava.

U, po končavo neha tudi blisk,
 Njegovega sledu, nitjer ni več.

Drog.

Dolguost, nalogo svojo spolnil je.

Ostijo se koraki, ozre se

Ovatava.

Mojji prihajajo, obrazi znani,
 Da se sam kdo nesrečo ne ožnoui.

Drog.

Odo našo meri božja roka.

Ovatava, ide v hišo.

2. nastop.

Drog, Orel, Prodor, potem Camo.

Drog (seje Orelu p roko)

Prijasla starega jimsaške roka —
 Otrdna gmerom — Drog se sprimi Orel!

me je obiskal v

(poda je roko Prodrogi)

I Prodrogi me obiskal, samoli,
Je mnogo let je misla podela.
Ves li, kjer tak je kralj nam pete,
Tako mu potveliti smo na pot.
Vice so mi vaše skalnate gore,
Tam bje vedno gosto nam prce.
Pitrons bode mi pozdravljen tu,
Vsele upa toj prihaj obupa.

Vrel.

Poznamo te, slučabnik Prodrogi,
Mi časa zdaj pozdravljeni prijuzo
Prijatelj stare, vragane & vejjo
Pozdravte stare vere, časi so
Preresni, reča, redko nam po goda.
Umrl je Holivir.

Drag.

Kaj vendar stare
Je pravi čas ubejal v sveta.
Pogovori s pravični!

Vrel

Ja Vladuh
Je vojvoda slovenski jemlji.
Drag.

Tako!

Tedo, jitrati so to mlado dete
Na dooru izrojeno v slovem?

Prodrogi.

In kdo postavil ga je vojvoda?
Prce naj samo, bil je storo prica
Vojvodstvem gradu, kancor je strivaj
Prisel, in stisal in izvedel vse.

Vrel.

Ga namni pride je.

(Samo s stankom pride.)

Prodrogi mu poka roko.

Adrao bode vrti Samo, bog se sprimi!
Pa, takik, moj je treba domovini!
Kdo je tovaris stari, kite spremija?

Samo.

Vojvodstvem gradu je slučabnik naš,
Od koder & mamu zdaj strivaj prihaja.
Aline poznas ve govtih teh oči
Ostavega prijatelja - stanka?
Osterem smo memti, da je je
Zgubljen, pddkupljen zoper vodo reč, - ves noj
Tu vendar naj vvesti naš čuvaj.

Stanko.

Ne tvoali tega, kar dolguost veleva.

Prodrogi.

Tedo si Stanko naš, o booli mi
Pozdravljen, saj tovarisa svo stara.

- kjer starih = ih

- Al'

6
Tam, kjer nemila mrti obilo žanje.
Povedi nam, kako v vojaškem gradu
Hinaovski prijatelji gospodare:

Stanko.

Na tako mi povprašanje krovci
Opel stara rana, nezacejena,
Jezika vez, picer, molččega,
Črno je, črno je polje je beseda,
Ki z burno, divjo strastjo vre v trca.
Na dvoru je pri starem: vitez
Bavarski po precejšnji kol nedolgi
Vicer po petki dni poodili.
Glave, obraze videl sem plašne,
Črnelo jim oko sem rila skrb
Njih govor bil je tiho šepetanje.
Zakaj to? Bil je vojvoda bolan,
Bolani bil mrtvo, žalostno mrtlo.
Uzdoj, ko prej po konci nosijo
Glave, kol, pa naj z pavu delajo;
Kol grek predizni so gospodje ti,
Tam v gradu gospodare kol doma,
Pa tuji so v slovenski tej deželi.
Pa jih je vidim te svetneže,
Ki z lenci zlatini in železnimi
Tu v častnim dimom kujejo pokore
Činove naše, je me lomi jezica,
Jezika, brzdati ne morem in
Čauobnim stenam težim težko žalost,
Po noči pa viharjem obsevelim,
Najp daljše kraji zeli razbuče,
Ki v parih prisk teh tako bole.

Grog.

Mladenosti pgerj onema staro kri ti;
To je lepo, krepkono, sivi Stanko,
Da nisi zabil, kar se je godilo.
Kot pagna straza čuješ na okoli
Z česom bistrim sokolovim, tebe
Potrebovala bode domovina
V raznem času, pa ta čas miruj!

Stanko.

One zameri starca teh obilnih
Besed, včas je polno, pa krotiti
Ne more silnega, nativa jez.

Urel.

Poginam je, kako je kney umiral.
Kdo bil je priča pri poslednjem dihu:

Camo

Da res, povedi nam, kako so dušo
Osteli tisti zlodje.

Stanko.

Ne tako!

Ta čas umrl je vojvoda slovenski
Morda je nemik to grof nam poglavar. —
Če besevini smo glavami stali
Krog postelje, pri kteri je klečel
Vilovnik Varnan molil; sivi kney
Je težko dihal, ustnice so hlede
Se gibale mu hitro, — en pogled še,

7
A kak pogled, moj Suro! ose Hesarje
Gislerja dolgega je bilo v njem,
Kakor bi odpuščanja propil nas —
Ta bil je mrtic. —

Slamo.

Tvoja stara prae
Je se smečil ta prigor?

Stanko.

Pusti!

Molai!

Drog.

111
Prav imaš Stanko, blago prae si
Ohranil, otro imaš se otro,
Mi vidi, kar nas videti ne more
Nikdo, spodbujem te, v prihodnjost gledaš.
Vojim te, bratje, da je pride čas,
In Nemec je dojele patne nas.

Prodor?

Sam pečni, bog nas hrani tega!

Drog.

Nes,
Le puste znali proji, kaj se godi,
Le s prosti si majste obe usesi,
Da nič ne vlačite, kako vzdihuje
In kolne zdaj zatirani naš brat,
Voj, vlačite, to, kar povedal glasno
Pred vami tu je ribolasi starček.
In mi, mi križem hočemo držati
Proti, pustiti, da nas stari nič
Na steni mirno, ja pokopno spi,
Ko tuje se raznaša po deželi.

Vrel.

Tremutok je ugoden zdaj po smrti
Vojvodovi, spoditi prajje seme,
In j njim to novostkovano vero —
To, ktere politik (viktor) in treba
Ravnati, kar gospad, in tuje, meje,
Tega ne smeje povoden Slovenec.

Drog.

Kaj dela Borevit, kaj namerjava,
Da ne pride iz pramočne pice?
Nagnaviti nam more skrovnice pušči,
Kaj mi, mogoče bežati od tam?

Stanko.

Zapovni, orli Drog, besedo moja: 12
Ne išči Borevita nikdar več,
Čin Vrelovi prijatelj domovini!

Drog.

Ne plaši, Harec, me zastoj!

Stanko.

Ne plašim!

Okupil ga je strah na, v tvojem gradu,
Prijatelji, mi vitezi so nemški,

Le z njimi družijo se, posels z njimi
 Pjeda in popiva, z njimi tudi
 Po gozdih za medvedji in jeleni
 In sice me bistro po sklo ne puhti
 In dolzega življenja studija mnoga,
 Prerad te, vidi grofa Gundakarja
 Od sne reke tji begljivo ticer

Drogy.

Grofa Gundakarja, Tolovega brata:
 To krijiš, ne, po misliki po-
 Preveč me plasiš, Hauko, tuje
 Odo je motno, starik bel brithosti
 In skurje mnoge polnijo sree
 Ti z nezaupeš, in praprim strahom.
 In koronir Uelove ne more
 Pognati, izdajalstva zel strupena.

Urel. (zalostno)

Pieta je neštota za risica
 Utrjena, imel je mchito sree.

Drog. (zaničljivo)

Po gozdu ino
 Mestice po mi starčeve besede.
 Kaj: Urelom jim naj izdajalec bo
 Iz domovini, ktero rešiti.

Pogube hoče oče, in za ktero
 Je toliko krov' bilo prelito.

Po Gorotanu, po Sloveniji. ? ? ? ?

In gladko lice mladoga dekleta
 Vabi je mu je strepke, tridne roke
 Naj masečvalni meč, medle po gled
 Otrpke sree prej tako junastko.
 Lubezen domovinstko ogreni
 Osklicavo sladkanje: —

(Samota.)

Tamo, bel pi

V pojvodskem gradu, si govoril z njim z njim govoril si

Samu

Urel kaco je poslal v pojvodski grad,
 Imenovano: glavni Bo revid,
 Tam naj pozve namere naših pragov.
 Pa pjele mlado to sree po zanjke
 Nastavljene skrbno, in kar prijačnost
 In kar pregovori storili uiso,
 Horile po oči grofice Ide,
 Horile nemote ticerice lice gladko,
 Horile njena mehka bela roka.

Drogy.

Uboga, moja Spatava!

Urel.

Imo, da bo naše najslavnejša moč.

Drogy.

Ta up strazala je zvišča nemška.

Drog.

Nes mnogi up je sel po vodi, pa

^{ponke}
Narcisa, ta se ^{izame} nam poguma.
Čamo.

Či hriščen je!

Drog.

Po orlu to pramolo!

Dvoj razločno, da verjamemo

Čamo.

Kar sem izvedel, naj nagnanim brotko:
Prišel skrivaj sem, o grād, da Hlovincar
Boleha, izvedeli se govorijo sluge,
Govorili sem hotel z Dorevitom,
Previdnost, pa mi je ukazala
Vratarjeva beseda, nezaupna.
Istusiti ga hočem, kjal sem sam
Prijeti, ali, Čamo, zapri svoj
čamen, o globino naj globljo rčeno.
Ticer je izgubljen, izdani soji
Prijetelji, na veka razrušeni
Pravice domovine tvari.
Omakoval je izgubljeni sin,
Le porabimo ga, spominjajmo
Se njega kakor lepih dni naših
Činiti se ne more ušel dar več.
A bojeval, je djal, ne bo ušel dar
Se z brati, oopimi, narčnimi,
Le molil bode zornje, da spoznajo
Narčno smoto, da odpovedo se
Bogovom skrivam, pravi stari veri.
Či sanj, smotičnik sem ga prebudil
Ni vedel, kaj bi storil, kaj bi djal.

Del.

Kaj vrnil bi se gumno se, zapustil
Lokavstva in prevare polno hudo.

Čamo.

Zametel sem pekoči ogerj v vati,
Ne bo več ožival vladkega pokaja,
Dokler ne porne se v naročje staro.
A kdo ga pomirjal bode, kdo
Oparil ga bode device prejšnje strast,
Strupeni ogerj ropet obudi! - -

Drog.

Nič več mi naš ^{močimo} partimo, naj bogovi
Mlačijo se, naš sem izdajalcem,
Bog moji mi, hubezen sem deklciem
Končá poroka grozna naj z javlicem.
(sclo.)

Nes truden sem, udarec za udarcem
Gadeva svo mojo glavo, skoro
Bi malo rčeno se lotila duše.
Kaj zdaj? Umri je plati Hlovincar.
In je premetek, od boga poslan
Vsklusiti na novo bojno srečo. (ustane)
Či bodna, kakor bivi potol, vratu
Či mora dvigniti Slovenija, slovenska gledajo
Slovenija jedina, o svoj moči.
Od mežnobelih se prho razlegal
sivih gorah

Bo maščevanja divje - grozni klic
 In na jadram, tlem bregu, bo Dineval,
 In čez ponočno morje, nosil vest,
 Kako sloven mori, murilce poje.
 Pogovon damo žrlovenite, stare,
 In z divjo, neusmiljeno roko
 Odkoventke latinske pokončamo
 Do zadnje puisti, križ pogreznemo
 Njihov o jezera naj globlje dno.
 Da, grozen dan bo maščevanja dan!
 Kako je p' Ljubnem, Čauco -

Camo.

Vse
 Pripravljen na boj, na tistem je
 Je obnovana vojska, čakamo
 Trenutka se ugodnega.

Drog.

In Drogdor,
 Kaj narod puisti ob Čavici bistri,
 In kaj župani delajo ob Čopi?

Drogdor.

Polezen Hotimirova je bila
 Je daono znana; vojska sicer mala
 Stoji pripravana, a braniti mora
 Če Dexiderijus, nekaka zveza
 Če sklepa - bliskajo se čete laške.

Drog.

Vlaknu, kugno, osak pomoček sluzi,
 Da si, utrodi omahljivi presloli.
 In Vrel, kaj Trava in dolnja Mura
 Obeta, je-li doblja go naradi
 Nchdanji meč potisniti p' vree
 Porazniti, spustiti vročo kri,
 Tako pa, pek. končati dolgi boj.

Vrel.

O boji krepene Podravec moji,
 Tudi glas pošiljajo Pomurci tudi.
 Le vojvodsk' nacelustka je treba,
 Da s frekvenc' smom in močjo peljavo
 Edini čete naše.

Drog.

Sloge, sloge
 Je treba. Kolikrat smo grozili,
 Ker osak pa poje delal, je roko
 In sebe šel za najmočnejšega.
 Zgodimo se, quodlino razprotijo
 Prestaro. - Sloge je moj, namu, bralje,
 Nbrška deva, bistrak, divji, oči,
 Sta sterik pilamene, ognjeni bliski,
 Odvra grsi ji odlep, pklon,
 Glavo brasi ponočni, vili, šlem,
 In bran, s levici juna, usogocen škil,
 Grozi, s danici krepki, brastuo kopeje.

11
In takla varuje zaklad v gori,
Kjer punitnem čam punitno, tiho spi.
Vosost, grdoglede, mure čvauja,
Lokavosti, ostudno - mizla spake,
Tozote, peigrečne, grozna govor,
Čorji, če izgudi govorine te,
Mobenā zemstva, moč jih ne premaga,
Mobenā moč neba jih ne godere.
Nad rjini čaje le, nebaška dera,
Ki varuje zaklad svobode, naše
Viroletji gori, naše domovine,
Galovej, prijatelji, bratje moji,
V črke si, p roke, da botle slojui
Vsak čas in vsak trenutek tega boja,
Ki bo začel se za prostodni dom,
Če vam je milo domovine, srčca,
Če vam je ljubā vaša lastna preča.

T sama
če
če

(Vrel, Samo, Prodor in pejejo o roki.)

Prisegamo v rēci svoji krvi,
V pokorni četi svojemu vajvodu
Vsak čas in vsak trenutek tega boja.

Drog.

Veliki prosto, tregon, am, vas vodi!

Samo.

Konin preventivo gre. Mo tebi, Drog,
Ki skušal, mnogeje, si boja svoj,
Ki je pravi duost, vednost in pogum
Naj, v se, stari, jmed, stek, sinov
Instrane, očvine, naše, in
Služabniku, preroke, božjeniu,
Skazuje, hudi, no čas in splošno enje.

Vrel.

Poznam, tvojo modrost, moj sivi brate!
Je mladik, let, wa, meč, sukala, skupaj,
A jaz, predznik, uisem, nate, gledat,
Če, prazni, stavč, o, boji, sem, iskal.
Modrosti, klomjati, se, moram, tvoji,
Pokoren, bodem, svojemu, vajvodu,
Vsak čas in vsak trenutek tega boja.

Prodor.

I Prodor se ti, klanja, bratři Drog,
Vsem, baji, orlovo, oko, mi, bodi,
Vesnica, tvoja, naj, mi, klaje, zmagi.

Drog.

Velika čast to, mojemu, je, unu,
V me, naše, je, zaupanje, veliko,
Da, reči, mi, pomenu, stari, Drog,
Da, mi, klaj, varal, mi, zaupanje.
Ki, am, negnana, mojega, življenja
Premnoga, grenka, sklanja, ka, doždi,
Če, mi, klaj, in, zogn, bilo, to, sreč,
Poguma, dila, moj, mi, pri, pravil,
Obupnost, je, mi, klaj, noben, udarec,
Razjarene, osebe, stal, sem, kol,
Mo, gočen, brat, tu, lili, so, viharji,
Raz, to, gočeni, drog, moj, je, glavč,
Vicer, mi, ulomiti, mnogo, pejo,
Čah, gadi, slabe, mnogo, je, o, palo,
A, glave, mi, se, mi, klaj, utkonila,
Ta, moja, stala, trojko, mi, trdno

12

V pravčnik skalah, pere zasajene.
 Beseda sveta, no trnija mi pravi,
 Da kri nastoj ne bo se prclivala,
 In to neznano moč mi oliva p žile,
 Bogo-ri po na stravi nam, oddili
 Nas bodo prečuo, po kroqvem polje,
 Vjate naše, premisljal bo pogum,
 Ki daje ga pravčna psaha, reč —
 In ki bo quaga naša, boja klonec,
 Last podeljeus dam, vam zopet, p roke,
 Gupau naj si morda, volijo
 Vajada orodnega slovesuška zemlji.
 Naj vas objamen, kakor soje, brate, + brate
 Voljib naj bide gost, prisega, moja.

(Stanku)

Ti si vi starček, ne quinkaj se,
 Enakoradi med seboj smo bratje,
 Sinovi ene matere, velike,
 Mejnami, mi ti grofov, mi ti knezo
 Ne vidiš, kakor si prozjetnik, Kuncik, // pri
 (poljubigaj)

Spataava (iz hite stopi)

Poljubi reč, kaj si pozabil že - ali
 Trečje je treni, pičer, po gorah
 Otrgi plamené je vili, tresi.

Okolo

!!

Res, dobro, Drog.
 Prouj, hčerka! res pozabili
 Ne smenis starik, fig, očelo svojih.

(na stravi Čaucahu)

Naznani Spataavi, nesreča, pa
 Me, rani mladeža, vica, prokudo,
 Lulila je tako, bo pro, grenkost.

(glasno drugins)

Napravimo gramado, les je tukaj,
 Gazgijus, pecuins je bogo oom, v čast.

Utem (ko napravijo gramado, govorijo na stravi)

Čauca (Spataavi)

Nas Borevit ne pride, pec, nazaj.

Spataava.

Kaj strais: vaj umrl, mi Borevit?

Samo.

Nesrečno, slabo je umrl, umrl
 Ja domooins ga tako ljubico,
 Umrl za nas je vse, in tudi gate,
 Zapustil nas, pozabil nas je, vse
 Pozabil tudi tebe, Spataava,
 Ne tebe, pec, devico, pecuisto, ljubici!

Spataava (oije roki)

Ah sanje, sanje! sanje so resuicne!
 Prerokta baje, voljno se uolam!

(zgrudi se pred plameneco gramado)

Drugi stopi, povečurini glavani stroj, ogrja,

^{svojim}
 To mu je znano, o lastnem domu naj
 Se varuje, in da jmu postrežet:
 Ni si življenja svet ^{ne} proben trouček, — n' svet
 Pa, ni pomočna ruka potla mu.

Vladuh.

Tega ni skriv Vladuh, le vsa škrt
 Adlaqua, ktere kar nič treba ni,
 Sklicuje kot iz zemlje pporočke.
 Potrajino si za potrajino ~~last~~
 Zarile, in slovensko srce tega
 Vnosači, ne more dalje se. Trepki dalje že ne more več
 Gato so ppora plamenice grozno
 Triggati z Drogom Vrel ja Sano, in
 Vse se drugi njim predzvi Dodor.

Izjete

Postanec Pomoči Gindakar.

Pomoči svoje vam ne privoam,
 A skrajnj čas je, da podpisete.
 Če daono so na polji naše čete,
 Se mene čakajo se spomnom tem.

Vladuh.

Gorje, naslanjam se na tujjo moč!
 Naj bo, podpisem, sebo, varujem,
 Kršansko vero hranim — kaj zahteva
 Ta list — in tak dobrotno mi pomija?
 (bere)

pismo

Šest tisoč moj se združi v ucuško vojsko,
 Tu jaz pddam potrajine do sro
 Predraga cena! — če mi zmaga naša —
 Le vam, razumni Drog priselka pot.

Postanec.

Ne bojte se! poguma nimajo!

Vladuh.

Podpisem! zemljo v last sami dobote!

2. nastop.

Prejenci, Borevit.

Postanec (ostane)

Zaveza bratovska je sklenjena.
 Tako pladonij morajo škrteti,
 Pa si ohranijo oblast begoč,
 Zaviola mizka jim drhal so čast,
 Gato pa traktoristne snuji opore,
 Gastonj preliva plago ljudsko tri.

Borevit.

Podpisano je pismo, am pogre —
 Nitite k našim četam, pa se naglo,
 Prepozno bo sicer, zastonj vas trud,
 Tu skoro menim, a lahka ne bo stalo
 Oditi iz nevarne se dežele,
 Vsa pota neti so zastavljena. —
 Pod gradom čakajo vas konji čisti,
 Naj vas neso kar najhribeje.

— svojim

— čujem,

Gindakar.

Nas plasiš, Borevit, nikar takó! — o ne

Ni take sile, vendar je spreznost
Hvaljena iednost.

Vladuh.

U'novic ^{povsi} ~~prinesco~~ kaj ves,
Moj dragi Porcoit:

Porcoit

Da, glas je počil,
Moj oca bliza se veliko vojsko,
Iz gorenje strani se skrivnito potil
Petijo bregstevilne trame in
Množe negroo vojsko, ne samo
Čistevilon, nego poč spogumom drzim.
In z neusmiljenjem do naših bratov,
Ki pero kriščico spoznavajo.

Gundakar.

A naše čete tudi se množé,
Moj brataneč jih oodi—

Postanec.

Le strbite,
Da jih imnu vas violin pravi čas.

Gundakar.

Gotov, strb naj bode tudi vaše.

Vladuh. (postanec)

Postnik poročil imam do kralja.

Vladuh je poslanec odideta.

3. nastop.

Gundakar in Porcoit sama.

Gundakar.

Tako, moj Porcoit je boj prične!
Črdneja mreža je pletena, ko kdaj
Poprej oboviti bomo učeno pliče,
Čistright jim peruti, svet, naš
Jim, tičnik tode vsadil orbe kromplje, Nohil jim ostre s klet
Življenja igljavač, bolečo luč.

Porcoit.

Grof Gundakar ne pozna naroda,
On jima srca za koristi, naše,
Vrjem bi se le zavist in črt do nas.
Ljubimo se, računamo milostno,
Ljubezni bog je ustvaril, nas in vas,
Da vsi življenja prečo živamo.
In le usmiljenje in milost blaga
Nam vem pomore do resnične image,
Nam daje davno zvelčeno spravo.

Gundakar.

A sprave mi, do kler živi in diha
Naukričjiv Drog z očelom, trojnim,
Ta doa in tudi drugi, ne v do
Ali jima slovan, ki jeziti vas

Nenkričjiv

16

poorne

Besedo: sprava, ni besede te
 Ne bodo nikdar naučili se.
 Tedi nas jilijo, da se borimo
 Do zadnje kaplje, ki jo žilah tice
 Da ubočajmo, sem pa so dnem kiju
 Nasprotnika do zadnjega moja.
 Potem bo mir se, ~~mir~~ spel v deželo,
 Blagost svetela, bo na večni čas,
 In sera bo imela prafšnja varnost, ^{trdnost}
 Nje dobrodepna lič bo povitala,
 Ko soluce jo branje po rosnem polju.

Borevit.

Lepe so stačene besede tvoje,
 Podobne pliki so, ki preozema prca,
 A platno napojeno je s krvjo
 In bolji čut o človeku propetja.

Gundakar.

Ndor stavi oclik, drzen pi namen,
 Pogumen, drzen mora biti o djari.
 Tice vesoljni ga ovira vol,
 Le zemlja, nui odprto žrelo klaje,
 Z ognjeno strelo, nui nobo prali:
 Zapreka quore ose pogumen duh,
 Alko je boga trdna, alko kose.
 In pme ga plasi, nedoljni jek,
 Ne drgetati uoga o kronik rehak,
 Pogumni človek hoči, juri no, trdno,
 Klakor na pišek stopa, večno soluce.

Borevit.

Al ce upornikom je preča mila.
 Spokoli stari so, redila jih
 Je strahna mati: mačevanja želja,
 Napajal po kralah diro pogum,
 In uos so zamidili grozen rod.
 Tu bi spokoli bodo mi ozleleli
 In razgljuvali, našo vero in
 Kdo rod kol mlado se nezmogno pagnje,
 Z železnim kljunom ste raztrgali
 Neumoteno na korce; sprave
 Tedi je preba, lepe oprave z brati.

Gundakar.

Le bratovidnej spravo nasvetuje!
 Klako rino jnu pokorščino sepih
 Vohole glave, rabili se niso.
 Vladuh bo vojvoda, moččen se,
 Desnica naša kose ga traviti.
 Pravostnega, močleca Tista bode
 Prejati varovance, sklenili smo
 Gavezo, da mijsatno branimo
 Se, bodi si pred, nizkim narodom, - o - ega
 Ali pred drgnostjo župancov varite,
 In tudi, ko bi glava venci ana
 Ukloniti hotela, nas pod jarom.

Borevit.

Pojim se, taka gozga bo nesrečna,
 Moril nesrečnega bo brata brati.
 Al si smo ene matere sinovi,
 Gubezen se, medobna pojnas oge.

14
Le pa, prvi, ostane boj, in tri
V polocih teče po livadah rodih, nekla bode
In olada pol in grozno maščevanje — sladala bode
Porevit, ki po svoj ljubili se,
Nje poti, mir je, svoboda, ljubezen: — bode

Gundakar.

Mi smo gospodovalci, drugi, vi
Naj, hudoj, mi dajemo zakone,
Naj, mi, ne predložne si pravico
Nam, Gregle davati, nam, ene, naše, skrivane. } kaj so te besede?
Porevit.

U, narod, ne spozna pravo, vojvoda,
Saj ga, mi, sam, izvalil si, na zboru.
Naj, hočemo.

Gundakar.

Orožje, naše ga
Postavi, na, trdnjaji, prestol, glave
Upornikso, mi, bode, mrtve, priče,
Da, quamo, spoštovati, mi, zavezo,
In, mi, um, bode, nam, hvaležen, tudi,
Spoznal, bo, da, te, naša, dobra, volja
Je, posadila, ga, na, slokimirov
Tako, slabotni, omahljivi, prestol.

(Potrka prijazno na rauce)

Apate, dragi, moj, po, zabljeno, A ti, ne, boš, pozabljen
Ne, bode, bode, mi, obljubam, svojim,
Ho, vera, klic, se, p, krovu, boj,
Vodnik, bo, prvi, naša, villa, suč
V slovenstki, vojski, in, to, naša, quaga
Ho, razdomela, se, tam, čez, gore: — razgrmela
Gopum, si, ne, bo, zastav, svoj, trud.
Naj, Tesla, prona, želja, se, izpolni,
Naj, mi, poslanci, z, mnogimi, darovi
Da, Rima, kono, minejo, trahovo:
Obdaroval, svetlobo, ti, bo, tvoj, to, korenje?
Gupem, slovenstki, bode, neust, grof.

Porevit.

Jaj, o, boj, ne, morem, z, brati, svojim, + iti (Slovenec, mora, reči:
Če, bojevati, morebiti, tam, ne, morem; iti)
Očeta, trčati, na, bojnem, polji, na, bojišču
Nogé, od, povedó, mi, in, gotovo
Pred, njim, na, tla, se, zgručim, polumrtav.

Gundakar.

U, grad, bo, osvoval, sovražnika,
Edin, moj, zallad, je, tranjen, o, njem.
Goestoti, in, poštenosti, se, toji
Vroča, se, s, kcorje, ktero, ljubi
Tako, prono, kol, quancito, v, očeru. — zokalo
In, se, njen, o, nevarni, idan, boj,
Tam, bijem, se, ga, mir, in, sveto, vero,
In, morebiti, jeklo, in, poraženo
Jatne, zasmetno, rano, in, umrem

Tako ad doma svojih spihilo dalje,
Pročula žalostno me spominja,
Ovoden glas nekako me ovori —
A reči, bižji me adiole uide.

4. nastop.

(Prejima, Vladuh, v ojašti, opravi, sel.)

Vladuh.

Grof Gundakar, mudi se nam!

Gundakar.

Kaj se!

Kaj taka hitrica pomeni. Ali
do prišle, nove vesti?

Vladuh.

Kaj pove sel.

Pomočine čete Dvigerja kralja
Nastropil in gohil je anau Dvodor.
Nj zdaj sovil džel, i bo do soce!

Dvovik.

To Drogovo je delo, ni njegovo —
Kaj, ce se se drugod tako zgodi.

Gundakar.

Pooj nam, sel, kato je bilo?

Vladuh.

Pa

Nes, uico, vo prvoj, ne taj, uic sar

Sel.

Domace je planjave zapustila — rasnne
Armdola, nasa, je pomikala
Je golim se pecinam gor sosidrik.
Pa taje predoricino orhove,
Ukrivaj, o dve ceti razdeli se vsaka,
To nedohodnik gotih svoj acmen
Dvoci koci, to je bilo nam
Vrogubo. Dvodor je po stranstvik gotih
Voharni strazni, uci nas došel,
Ka desni strani velik gozd zapalil,
Zdevice in drugo svojo pramo nas
Napadil — o da stisati ti vi,
Kato stricati je kot dioja goz,
Pa gledati ti vi do strasno klavje,
Kato so, strnim gorstkim skalam vadni,
Pa uauin sekli, slastno krakli, uic
Kopali o uauin strvi, guali nas
V troholom grozum v planeneci gozd.

Gundakar.

Prizgal je Dvodor je prevrtilo luc,
Pa mogel je preestiti na skalo —
Pa gledati, kato se smija in
More po valji radostno gorjanec.

Sel.

Lehtko na steno varnega gradu
Nocuje se gozpod, a nunoj delo
Orbilno čaka, kaj ima zaljosev
Se malo — nato čete pise, vadne
Skaloja takemur, utrudili

(Zg. Ray me?)

Smole, prevel nas je po dolgi poti
Gaspinec, sti trdi so bili podpi.

Vladuk.

Najdruga četa dela: tudi, rjo
Poslal je Drodor, poparja, pečno pušč.

(Stanko in drag sel, oslojita.)

Stanko.

Prinasa poročil iz boja sel.

Vladuk.

Od Roditi: prinasa, prečno, vest:

Drugi sel.

Le poobleanu vojvoda, najuaviti
Opnem, das, osadni je razsodil boj.

Borevit.

Je spet, nesrečna, vest! dovolj ti! — oprost
Glej tu je svetli vojvod!

Vladuk.

Le govorj,

Pa treba mi spremnogit nam besed.

Cel drugi.

Pomoine čete iz Italije
Poslal je Degiderij, svetli brati,
A polovico je pogubil Vrel
Napadi v malo drzno četo nas
Vrotesti, netoj nas je le pušo
Tu jedva solito, da le novico
Prejalestno najuavim, vojvodu
Kovenstenu in bratja lastnemu.
Napadati se, uarain boja cam,
Je večkrat se izklasil predrgust,
Lakavi, bisti, um, naroda tega.

Vladuk (britho)

Tako dobiva našo zemljo, last
Polupuni Degiderij, ka-li, meni,
Da stari, modri Drog, si čiva, v zemlji,
Da mirno prava bistri duh njegov.
Oikrabi Gundakar, bojim se skoro,
Da tudi, neuška, pušč, in vaša spremnost
Ne bo pošila mine, vojvoda
Ni vas poslanca, osao je pomoč
Je daleč, vojška, puška, pa je mala,
Najtresona po slabih je gradovih.

Gundakar.

Trenutek listi, ko pladar plupa,
Uje njegova ric je izgubljena —
Najsto rjo besede, take, zvesti
Človenci, naj, igvé, so grozni Drog,
Res, izgubljeno je gotovo, ote.
Nok, križema, ne omajeno držati,
Laliti, treba se je dela — vojvod
Na celo se postavi gbrauit cet,
V pogumona in saupanjem jim vret,
In Borevit, vajradski, brani grad,
A jaz, odidem na mejo, popeljem
Junakov, naučih, firoče, v džél,

20

In tukaj se pred gradom stidemo.
Vam, žec je moja misel.

Vladuh.

Vse mi je!

Se enkrat, in ricanje samo se zdaj
Vam v roke položim, sodo moja
Pomoči sem se vaše branil dolgo.
Zakaj? sem vam na drobno je razložil;
Čaj veste, da upor je zavolj vas
Da narod ne sovraži našo vero.
Sovraži vas pohlepniške želote,
Sovraži vaše ošiheno gospodstvo—
Svoboden biti hoče svoj Slovenec!

(odide ponosno)

(Manko ja pela za njim.)

5. nastop.

Gundakar in Borevit

Gundakar (za njim gleda in rogase)

Kako ponosno! ropoča slovenski!

(K Borevitu, obrnjen)

Kaj hočijo sovražne te besede?
Ja, on dobrote, ktere mi jihajem,
Pognati hoče me kol sta iz hiše.
(sam zase)

Mar, vidi, moje, rae? al je stisal
Me, sanjam govoriti? al podupjel
Z bogato roko porle Tislove,
Ki čisto mi primajo vesti,
Al je zapisane pogodbe bral?
To mi usgrice! ne gotova slutnja
Tigi ga, mlado je človeče te,
Če le vidi to, kar tukrat gleda!

Naglo se obrne k Borevitu, ki zaničljivo gleda p. tla.

Kaj Borevit! kol pina lastnega
Se ljubim, neodržano je toaj
Črce, je, oke, iji, mladenci
Sanjarski, genj, in pa lepi, genj
De tako dobro, stbni, moji, diu
Tij diu, s kalotjo, presn, jeni
Tu vendar le tako ponosni diu.
Očetu, unci, bodi gost, oinek,
In sestra bo ji moja, ncerka Tola,
Ki jo z očetno strastjo ljubim, s strastjo,
Ostert si je sanjati, ne, uores,
Edino je, veselje mi, na svetu,
Edina, preča, ap, edini, na
Se zemlji— ali, hčes, objubiti
Kol stbni, brat, jeni, bti, varuh, gost,
Kvarnost, čs, sovražna, in, jeni,
Govori, jeni, pa— od, bti, trena!

Borevit (ose zmoceno in zarudél)

Kako, odgovoriti, m. em, in, morem,
Nesam, ne, vem. Očetu, vse, pa, uic!
Kaj, morem, jaz, mladenci, stbi, čs
Daj, oke, roste, grozi, in, in,
Tu, morebiti, sam, ja, grad, ponosni
Ovodi, čaj, glas, uporne, trnste.

— Manko

// odbrilo na vsa usta

Pa obljubiti, vendar trdno hočem,
 Horiti, kar pogum človeški more,
 Naj vam poštenost bo slovenska anana,
 Če tudi to življenje, mlado gine,
 In femna, mrtva senca ga potrije.
 Trepečem pred ponudbo upajočo,
 Ker, tem zaslužim si ljubezen vašo;
 In veselim se groze čudodelne,
 Ko trepte bom roko pobel napad,
 Ki tvegat, skraniti bi paš nehlad.

na navedeno

Prejati se glave =
 Ime Ljuf. waym.

Gundakar.

Beseda tvoja je poštena, prava.
 Slovence res besede ne pozabi,
 Naj tudi se ne bo ga v vate pahi.
 Objemni me, moj sin, poljubi zvečer
 Na čelo me hvalečinske očeta!
 Tako, moj sin! — očelo je poljub!
 Le tedi mi se, da potroji zvečer.

(odide)

G. nastop.

Borevit (sam)

Naj srce, ali si predrgnilo
 Če jupati kedaj takove, srce:
 Naj, tredi grozne pojstline femi
 Obišče me, vesela jaona zvezda
 Ljubezni sladke, novega življenja.

Voko, o prelepo njeno bom pko
 Zastavil, upanja globoko sidro,
 Vselemu moznarju bom podoben,
 Ki iziva daljine, vžnje trid, o pristanu,
 Tu mirno gleda, o čistege morja
 Globino, njenu prejšata nevarno.

Kotva (le nje jememo
 ne navadne besede jemljimo
 slovanske, ne kajih.)

le boriš

Kako preneseš to nenadno srečo!
 Kako veselje, stisnem o tiskih prsih.
 Va pač je mčuri svet, bogovi stari,
 Bogovi novi zapustite me,
 Dife, trojedini bog je tvoja čast,
 Končana bota groznega oblast,
 Modila lepa rada p o ljubezni,
 Kar sladko označa me, naš svet nadzvezdni.
 Pa tih srce, ne izdaj prežgani,
 Kar p tibi prè, pričevaj, mirno vodi!

ne izdajaj Laj

Kak mirno gledam rnost življenja tega
 Le prem, kar p njem je bleda ali zlega!
 Edini najini, naj duši čut
 Enaka: naj sovragnik pride ljut,
 Naj p rei združcut porine mrc,
 Ne bo ga miloval pogled prošè!

blazega al

G. nastop.

(Prejini, ostopijo Gundakar, Tola, a duhovnik Čarman.)

Gundakar.

Kako prirečno, gorke tebe ljubim,

Ne slovanski

22

Pre draga moja Ida, biser moj,
 Tu glabo solnce mojemu življenju,
 Tega ne vidiš; sedem najp. si let
 Stopro spolnila: sebe ne poznaš,
 Če marj pa tega dobrega roca,
 Ki nate misli o truda polnih dnevih,
 Tu čuje, ko si spavaš v sladkem spanju.
 A zdaj prišel trenutek je resen,
 Vsevarnost teli je neznano grém,
 Doreči hočem ti pisok namen,
 Potem na glavo dëm ti krasen penec,
 Tui le kraljicam samim pristoji.
 Gato, ker sebe tak neznano ljubim,
 Gato, za prečo tojčega življenja,
 Če moram zapustiti nekoj časa,
 Isciti se po tebe.

~~Ida! Ida!~~
 neskončno

Ida.

Ljubi pče!

Gato čas zapustiti pojo ticer,
 Edinega otroka, ljubo Idó,
 Ktero si tolikrat gorlo objel
 In ljubil tolikrat ji belo čelo,
 Tu djal, da ne vidiš tvoj rje živeti.
 Se en trenutek; zdaj pa jo zapuščam
 Za mnogo časa, klerenu je sam
 Ne znadeš jiti konca jiti traja,
 Da jo prečis! — res tako goril
 Če nikdar vrčen pče ni, al jui
 Vrhunec moje očee blizo tebe.

Ki tolikrat, si

Gundakar.

Dolnost moja me vije, svetlo pero
 Pravit, o kteni kričina si bila
 Vime trojedinega Troja. Ta tudi se po
 Nočice male sklepala jik njenim,
 Posila za rečta, in za mater,
 Ki jo preegodaj trije hlaci in grob.
 Udati se preidnost, njegovi
 Učil je vedno se duhovni pče,
 Ouzabnik boji — tu stoji pred tabo.

Varman.

Ne moreš, ljubo dete, se umeti,
 Kaj tojčega očeta je namen —
 Neskončno modri Troj nas vodi vte,
 Oživnostna pota do njegove nauš
 Clovekom slatin, malo le razumnim.

Ida.

Kdo čul ljubo nad mano to po dnev,
 Kdo pravil mi zvečer pravice lepe — ~~zvečra baci lepe~~
 Osvetih angeljih, devicah čistih, ~~(pravica — pravila)~~
 Gubezi, ki nas vije o kraj groba,
 Oslati, lepi moji mamici, ~~materni~~
 Ko zahrnu za tako divji ~~trud~~ = ~~trud~~? Ta beseda
 Kdo sladko spaval me in tiho molil — ~~kako prisang se~~
 = vsipal (se le oblika, edino prave, ne, ~~nemogoča~~
~~neke~~ ~~rovidite~~ ~~misel~~ ~~bringer~~)

— onokraj

— zahrnu

Gundakar (dejko se premaga)

— Za
 Nač tako bode čul naš Dorevit,
 Kot svetlega spoiluj ga brata,
 Terci al sojo hier je njemu prarstvo
 Toj stotni pica — molil vate bo
 Božni naš duhovnik — slušaj ju.

Ida.

— boš
 A če naraj ne bo počela več,
 Če ga poročna zamuji pušica,
 Če ostro mlec zadene blago vce —
 Tu daleč si ji mene — več ne morem —

Gundakar.

Umiri, kicorka se, ne zapusti
 Bog svojih!

Ida.

Čre p. prosih, mi tropeče,
 Morda, mi pravi nekaj, vidiva te.
 Morda zdaj zadržat na svetu,
 Tu zadržat se strahu je objamenu.
 (objame ga)

Gundakar.

— Poveste
 — Kaj je to?
 Da vse je preoblikeno, narščeno.
 Če božja volja mi ne pripusti,
 Kdaj videti se moje ljube dete.
 Tu varuh toj, moj zvesti Dorevit.
 Popelji tebe mojemu pojodu.
 Čre p. pika in prijatelja Teolu,
 Tam preživela boš prečnejše dneve
 (objame jo in potem.)

Gospod, o angelj naj te varuje!
 (iztrga se iz njunih rok in odide)

(Ida pmedli in zgrudi se Dorevilo v roke.)

Treje dejanje.

1. nastop.

Samotna hiša v gozdu, visoke skale zapirajo razgled.
 Drog in Vojak nastopita.

Drog.

Pobit, premagan, samo! razstropljena
 Vse gova vojaka! vsi bežali plaho,
 Kot postreljena govor, portkriti se
 Po nedostopnih gorstih visocinah!

Vojak.

1. c
 Nasprotniku je bila zmaga težka,
 Razstropljena naša post je čutil.
 Omahovale je so nemške čete,
 Tu jedva so odzvale našo silo.
 Vrazpadnem tujcu bilo smo zajeti

Kaj je to?

Uharo, nezmagljivo z druge strani,
Grof Gundacker divjal je kot obupnik,
A Karla ni bilo takrat blizu,
Vstreski stranski Nemci je nagrežili, / a
Stvariti svojimi hrabro moril.

Drog.

Verjamem, pest njegova je krepka.

Vojak.

Vstropi, tisti bil bi kmalu vjet,
Velike čete Nemcev so pridole,
Umikati brezumno smo se jeli,
Tema ju grezili le so nas oteli.

Drog.

Tedaj končano vse!

Vojak.

Neznanko moč

Priglasil, dežel je siloviti Nemec.
A zbiramo se zopet, naš pogum
Se ni sploščen, čakamo povelja.

Drog.

Pa Camo več saj, če se shajamo? sindemo

Vojak.

Kot tu odidem, mi nagnanim sam.

Drog.

Dokler ni zbrana vsa velika vojska,
Se more Camo sam nič več početi.
Kot Drodor razdeli ca zdaj naj vojsko
Na mnogo malih čet, pa oseh gorah
Naj stikajo na posamezne vojake.
Tako pobito bude več neravnih
Teh roparjev, kakor o pogubnih bitvah.
Kaj več povem, mi sam, pričakoval
Tej teden bom pri Malniškem županu
V plamini njegaj, Drodorja in Vpela.
Le me ne motijo vse znamenja,
Le se bogar, holičar prijazni,
Končati, komu istno sinove,
Da teh videti ne pride več nazaj.

Vojak.

Nagnanim gosto mi bode tope.

(Gacuje se, ppiše, in kričarje, pa ropot, orizja.)

Vojak.

Ropot, vojasketega orizja! — ali
So paši, ali pa izdajniki!
(potegne meč)

Drog.

Nikomur, razun Kvitici, in Vreho
Ni znan ta kraj.

Vojak.

Da Kvitici je znan.

To ni po slovenski!
(Zakaj ne?)

2. nastop.

(Glasne strani pridejo kmetske, in zagledavši Groha zakliče)

Kmet.

He penkaj, bratje! zbrano je sodišče!
Suhovnik, veliki in povja, nas!

(Ne strani prihajajo, oregeni možje z nemoteno jetrniti.)

Kmet.

Jetrniti se župan pošilja, Spulica,
Bavarskega se vojvoda pošlanci.

Prog.

Tako! velikega plačila, oredna
Je naša, in njegova, skrbna, pest.

Kmet.

Tu pisma so na Gundakarja grofa,
Kaj jih Gubinec, velikih bogov
Pregleda in poruhnjence klajuje.

Prog. (probuva)

Obrambno izdajalstvo! Grozopolni
Naklepi! Tako vero iznajduje
Prokleta ta drhal v deželi naši!
Njegov očui nas se Gubij,
Kaj čast in slava gre, razdiraj
Vogubne, oničujoce, nas namene.
Pa poslušajte, in izvedite,

Potem ne sodim jaz sami sodite:
Bavarski vojvoda pošilja pozdrav
Zavezniku, in bratu sojenemu
Iz dvora našem grofu Gundakarju:
Podložnosti pridržene nič več
Pomoma moja duša, ne prenosa,
Vesel fantških kraljev, ugani jarem
V nogomom drzrim sem, in roko trčno.
Slovenske daljne zemlje, ro podložne
Oblasti, in gospodstva trojenemu,
Uporniki, udreti z vojsko knulo
V prelestnim umom, vedel biš sneliti
Če Proga, in njegovih pomagačco;
Vladiku strupa, vinski, vrag kozarec,
In sklicati se da j slovenske zemlje
Edinega, močnega, vojvoda.
Asto knalu, čas je migniti, strajni,
Poslane na pomoč si vojske, sam
Tu vicer knalu, v tralkem potrebujem,
Pa s hitro, trepetko roko, ukončam
Gačetek, pravi, in protivne vojske,
Na ktere čela Karolman se stavi.
Tako, proobodim se snajuti spor,
Tako, poračunim, proči, ljudi duši,

Kmet (jexen)

Dovolj, dovolj!

Prog.

Kaj hočemo, se več:

Kmet.

Tako tedaj odbrilo je pred nami
Kar je peklenški, sam sovražni dah

26

Stoval pod nočnim prtom izdajstva.
Gorje nam, če ne udonočamo teh
Pohlepnik, stražnik, nenasitnik orago.

Drog (poslanca nemškega)

Govori, ne odkrilo, brez zadzika.
Kedaj se je uprt bavarski vojvoda
Zoper gospoda, kralja frankskega.

Poslanec nemški.

Vojvoda vojskega ne izdajam jaz!

Drog (jezu)

Tako! ali ne vidiš, kdo tebe praga?
Pred tabo tu stoji zdej tisti Drog,
Ki je bil zmerom strah in groza paša,
Čegar imenom strajali otroke
Re, onemogle starčke, slabe žene,
Ki anal krotiti je predložil silno
Vjake pašik, imenitnost grofo.
Drog, vidi, ne pozna psmiljenja,
Njegovih čet pojaki so juravi,
More, enako deca, pive starčke,
Medoline deve, mlade matere
Loko kroavo božajo po licu,
Da se iztreblje z zemlje pod soorajni
Do zadnjega moža, ki giblje se
Do zadnje matere, ki se rodi.
A tebi dajem nenavajno milost,
Če mi tako dopolnis zdej povelje moje.
Da tvoja post ostane čista, hočem,
Gostoto hranis pravemu gospodu,
Torej, ali si zadovoljen zdej?

Poslanec nemški.

Gostoto in besedo damo hrani
V postkenu pojmu preu Nemec vsak,
On mi lohaotva in prevare sin.
Le nezgostobe moje ne zahtevaš,
Ničesar, kar mi ne prepovečuje
Pokorščine do pravega vladarja,
Lančati se pa ne smeš!

Drog.

Vzemite

Vexi mu z rok, svobodnemu Slovencu
Gostost prisega le svobodni moj.
Zajj mu okenj

Tvoj pravi gospodar je frankski kralj,
Tvoj vojvoda tudi je, nje gov podložnik,
In stem, kar pisano je o psmu sem
Prebil mil Tael je prisego sveto,
Gostoto in pokorščino vladarja,
Po čigar milosti vojvodska čast
In dehojastvo njemu pristaje.

27

Nevest tedaj je hlapec, nehoaležnik
Gospodu, svojemu dobrotniku.
Gato je moja trdna volja zdej,
Da franški kralj izve to nevestoto,
Da ve, kakooo kako je izredil
Na prsah prezaupnih si. — Izročil
To pismo bodeš kralju franškemu
In sicer njemu samemu, o roke.
Spremljala te župana bota naša,
Slovenske zemlje žalosti in boje
Naj bosta taunkaj zvea pričevalca.
Oholosti se izlovi pri bati,
Njegova jezica ne doseže nas,
Ne tebe o daljni franški deželi.
Obljubiš, da storiš prave, mojce:

Poslanec nemški.

Pokoren sluga svojega gospoda
Ne preiskujem srca in obisti.
Ne pregledujem izročena pisma
Pokorščina me veže na vojvoda,
A ostini moj gospod je franški kralj.
In togo voljo izpolniti, meuni
Ne trauoti poštnega človeka.

Drog.

Župana Radigoj in Ljutica
Spremljala na kraljev dvor ta bota.
Udari, o roko, da ostaneš vest
Povedi davi.

Poslanec nemški.

Moj beseda sem!

Drog (Amela)

Izroči pismo Radigoju o Belu,
Naj z Ljutico, moj poslanecem tem
Kaj najhitreje more odpoluje.
Uméjete, o redno Belu sk Radigoju!
(odidele).

Drog Amet.

Ta dva staga spremljala, kaj pa ž njima?

Drog.

Ta zarod se nikoli ne poboljša,
Sedaja in prodaja lastno dušo. —
Lozmi na rokah, s kamenjem na prahu
Vrste odno in blivnjega jezera.

Drog Amet.

Da znajo globčino naših ovd!

(Amela, odidejo z Nemcem)

Vojak (Drog)

No bi poslanec nemški pa ušel:
Kar nič mi, oče mi, Nemec je varim.

28

Drog

Taisti sum i p moji glava ortaja
Vojak.

Hitim za njima z lokom p roci!

Drog.

Pras!

Sovražnih cel se paraj! bog se spremilaj!

3. nastop.

Drog (sam; sede, ne. stop pred hišo).

Morilec hladnokroven moram biti
jaz veliki duhovnik Svetovidov.
Pa hladnokroven nisem, mirno kni
Nagonsame mi ta nemotla hudobija
Pa mir se zopet verne p tregno duso.
Wogavi zrtve hočejo imeti,
Te grozne zrtve jaz jim kladi moram.
Ne večeli to mojega rca,
Osaki zrtvi se mi duša stote,
Pa treba tega, in sicer tako,
Kot ribi je potrebna hladna voda,
Kot plavcu je potrebno milo pešje,
Kakor življenju je potreben dihljaj.
Vselej do življenja nam shрани
de smrt, stihinja neustmiljenka.
Pregrho hočemo povračevati,
Kar k temu prav je, drago bo slovenu,
Onjme' strivaj moriti, plivati
V kocarce strupa, dobro Gundakar,
Tridel i teli. ~~bode~~ dem placila!
Pognalo bode nam drevó svobode
iz tal, s troje' rudčes napojenih,
In z bledimi mrticami pogrojenih.

V pridu
okopu

4. nastop.

Prejmi, Vrel z Ljutico županom.

Ljutica (zalostno)

Samoten, žalosten sediš pri hiši.
Samoten si, mi vsi samotni smo,
Zaluješ ti, žalujemo mi vsi,
Končana je razbita naša moč.

Drog.

Da Samo je pomagaj v boji, vém.

Vrel.

Za nas do večí udarec pi, Mo mciš.
Tri razprdene vojske po deželi
Pitjajo, moja četa se umika
Nagaj v goré, humor mi blizo praga.

+

+

Ljutica.

Od kar so ubi zgali ju morili,
Ni bilo tacega je klarija, nežne
Njence materam jemljó z naročja,
In treskajo ob pla, z nogo stekajo —
Tako godilo se je v Malivani.

Vrel.

prah in

Moj dom je le pepel se ~~na~~ dm.
Izkal mene so, pa mati ženo,
Ubogo moji ženo, revico,
Zogali ji roké, pripeli jo
Vrh strehe, pad' njo tišo zapaliti,
Izro kotom poslušali njeno opitje,
Ni je predivalo nobó in zenujo.

Drog.

Uboja žena! smili se mi p' vrce!

(Kotlo se rudiči od plamena)

Kaj tam se rudiči nebo? saj mi

Je peker? -

Vrel.

Požigaleci Nemci po!

Gjutica. (stopi na stalo)

Nebeško bišje! naša vas p' plamenu! -

Kako, vali se dim - in zmerom širje -

Kako lastna rudiči jezike pones.

Kakor bi olišal na ponos Mlačanje,

Drogačno opile, gozo viti smet.

Gorje, gorje vam, ljube hčere moje,

In sebi, mali rineh, va uvoj pup.

Drog.

Kaj tu stojimo plakajoči? p' gore,

Tje p' gore p' moje, peče, brate,

Tu nam ni več stanka, gledajočin

Moritve, požiganje, mesaronje.

Vrel, zberi sooje, p' gozdih ob jekenu,

Dvoj se zdanje gozovitosti,

Krvavo, smrtno, maščevanje, onemaj;

Kot ranjena, besneča divja zver

Kaj plameje mej, nečloveške te,

Kaj toljep, ubijajo slepi.

Vrel.

Le hodaš plantel je maščevanja ogerj

Vragtogošeni duši, če hodaš

Čem ljubil sooje zverto tovaršiča,

Trisegam neuomljenje, kakor šuo

Če mi se čulo nikdar p' tej deželi.

Drog. (Gjutica)

V naših rokah je pismo Čedlovo

Do Gundakrija, vojvodstvo slovensko

Toruja mu.

Vrel.

Merličano izdajstvo!

Drog.

Tjela spremlil k frauškeni voš. krafu

Čezpanom Radigojem; peč jzvoč

Vsi Radigoji; lobi anana po

Vse pola. Tolite kar najhitreje!

Tako prisiljen, amaknil bo Vrel

Tehaj vajtko, nekaj iz deželo.

Gjutica.

Ja moje stobi, če se živi še,

30

vodi

Na goro, v varno bivališče tvoje,
 Jih pačaj; varno je pri Svatavi,
 Previdna je, nevarnost osake sluti.
 (ad hoc je)

Da vidimo se zdravi in srečnejši!
 (odide)

5. nastop.

Prejčnja, Svatava v vojaski p'čur

Svatava (skale na domi strani)

Bogovom večna hvala! našla sem te,
 Predragi oca! beži proč od tod!
 Tvoj dom na gori je požgan, sledu
 Imajo le sem, če me ota ne uroti.
 Med našimi nahaja se ydajnik,
 Sam Gundakar je bil na gori. Klješ
 Simob.

Drog.

Ja nam je ydajnik sin!
 Urel.

Hitimo čez skale, vidva se skripta
 Pod slapom, jaj hitim do svojih čet.

Drog.

Ne čez skale, skoz to razpoto malo.
 (Či baje skoz malo razpoto, čez ktero se go vigne drevo)

6. nastop.

(Gundakar nastopi v vojaki in slovenski smet.)
 Smet.

Tu bil je šod!

Gundakar.

Glej, ti nas varas, smet!

Smet.

Peljal sem bavarskega so sela,
 Tu senikaj shajata se Urel in Drog,
 Ko jima gorški dom in dosti varon.
 Či ljudci in paun sem jvedel.

Gundakar.

Če ju zasacim, tebi yostalo
 če bo plačilo lepo! Idimo!

ne izopkano

Nemški vojak (smije)

Lepo plačilo večnega židšerja,
 Grof Gundakar te bo postal s nebesa.
 (Či odidej).

7. nastop.

Idina soba v pojvčestnem gradu.

Ida (ostopi s pismom).

Poltemnik, dolgočasnik, pustik, jurak
Prisije zopet zlato ljubo solnce -
Koj dragi, če se vendar le vrne.
Kako tem bila v strahu zarj v nevarni
Dželi si, kjer opori kakor gobe
Bodeji gosti rastejo iz zemlje.
Tu v gradu tamnem vidim le orojce,
Ki smrtno blisketa po oseh pomolik.
In ti vojaki, nezaupni vsi,
Zakaj se zbirajo po temnik krajih,
Zoprežnini, čem si se potajo
Tako skrivnostno nekaj na puho,
Ne upam dosti tem slovenstvin dišam,
Nevarni zdé se mojemu očetu,
Le nemška pušč jih more pokoriti.

(Gamišljina)

Edini Borevit je Gribegnjiv
Do mene, lep junak je ta mladenč,
Le škoda, da slovenške je krvi.
Kje gov je že naš zaklet poraznik,
Zato na tina pristiti ne smem. —
Zakaj pa okaja, redno mi p spomin,
V ponočnih sanjah se prikazuje mi
Z čem, prosičim tako ljubo,
Oprijem vse upanje, Gribegon, vera;
Kako mirno in sladko ome gleda,
Se govorí mi, žalostno molči; —
Proč, vi obrazu bijne domistije,
Nevarni ste pokopi pršenju.

8. nastop.

Prejónja, Borevit.

Borevit.

Veselo nagnanilo si junam
Spročati, toj, ča pride domes.

Ida.

V posebnem pismu je nagnanil mi.

Borevit.

Prečena Ida! toja srčna želja
Seopolni domes.

Ida.

Veselim se sreče

Nes prav otroško. V gradu je bilo življenje
Bilo tako samotno, brez ljubegni.
A zdaj se bode spremeniло vse;
Dzda, bi mi sem upala izza
Vridja, zdaj bom po livadah vrtinik

32
Po hladni gozdni senci setala se
In gorskega studenca mizlo, vodo
Vročini dnevi pila bom slastno,
Na ljubi strani mojega jecela
Poslušala pravlice starodavne,
Priroda, vsa mi bode oživljena!
Kaj ne, da tudi ti boš naju spremljal?
Čaj oče moj te ljubi, hvato, vedel
Ti bo za tvojo skrb.

Borevit.

Žvoteljem sem
Pozel ti skrb. Ta ljuba skrb je bila
Edina, moja sreča, smel sem biti
Tvoj paruh. Na skrb, a pravnosti
In čuvanja je bilo treba dosti;
Da upati ne smim ljudem domačim
Proci, sem vedel, kajti jdayalcev
Varanov, o tacihi burnih časih je
Posod,

(nagus)

Ja skrb pozabiti sem hotel
Pri tebi, pri predragi svoji Idi,
Vse upanje mi o tolažbo sem
Vsthal v prelepik visernih, rečeh,
Ja pijti sem piti hotel, vso sladkost,
Ki de' mladeniču tako ljubo.
Ne veš, kako je ljub tvoj glasek jasni,
Ko tihi preleca gorskega sumot,
Kako beseda lepa je s teboj,
Kako zamaknjen sem poslušal te,
Pa skoro si ogibala se me.

(živo)

Poslušaj, Ida, moja ljubeznijiva,
Kaj govorim, iz vnetega srca:
Tvoj sluga sem pokorni, zapovej,
Ukazi mi, kar hočeš, vse storim,
Le tudi zdi se drugim neuogoče,
Storim vse, kar storiš človek, more,
Le reci, le pami en miigljaj, tvojih
Čči, mi p pozabljenje zate grem.

Ida. (se pravi

(pokrije obraz z rokama in dolgo molči)

Borevit. (živo)

Kakaj ta žalost? Kaj si žalostna?
Tako zdaj provikral in zadnjikrat
Do tebe govorim, morda se zdi
Neumno, tebi moje govorjenje.
Jaz gredo, sin planin, učil se nisem
Govorov lepih, vovodi in knogi,
Vem, lepše govoré.

Ida.

Odpušti mi

Presveta mati. Bija ti slabost.
Ne moti se, ne moti, Borevit,

Ljubi me ne mi, uogode tebi,
 Po nam dolguješ ti, domovino
 Znaš ti drugo, strašnega očeta,
 Kteri porajši smotno tujece nas,
 Umoril tebe bi ja mene kmalu,
 Če ne bižimo z sostražne zemlje;
 Naroda tvojega ne jenja sre,
 Z manoj si mi, uobene zvege.

Borevit.

Kaj prašam jaz po domovini, štarih,
 Prijatelji, otujeni so moji.
 Čerjevi moji, na slovenski zemlji
 Mejtaje štet sem, jaz nikogar nimam,
 Nikogar, ki me nase vože edaj.
 Moj dom je tam, kjer biva moja sree,
 Le tisto moja domovina je,
 Kar diša moja ljubi mi spoštaje,
 Kar ni naj draže je na belom svetu.
 Moj dom si ti, in te moj dom ne bom
 Nikdar zapustil, dokler dihal bom.

Ida.

Beseda tvoja reče mi, sree,
 Ne miem poslušati te dalje več! —
 Kaj si pomagaš, če me ljubiš ti,
 A jaz nikdar te ljubi, ne smem.
 Kaj oče moj poréča, oče moj
 Jonsoni, ki ti preganja na svojo
 Očeta tvojega, ki skriva se
 Iz femnih gozdih, kot ubežna zver:
 Kako bo on dovolil tako zvego?
 On, ki mi pod nogami zdaj leži
 Slovenska zemlja, pokročena pra,
 Ki je s ravnici rjevi poglavar,
 Ki rjevi samemu se prislja
 Tme vojvodi, ne mladeni Vladahu:
 Moj mama je globoko, temno brezdnor,
 Ki ga ne more spolniti nobo.
 Prijatelj, brat ja, varak bodi moj,
 Kot prava, sestra hočem te ljubi.

Borevit.

Da, nekaj ljubiš me, pa to je malo!
 Tedaj ne moreš ti ljubi z oči
 Moje, s klasno, kakor ljubim jaz,
 Tedaj te moti, omisljevi prona,
 Da zibka sekla ti po tleh je grozstih.
 Ti ljubiš me znaš ja me pristo
 Čupnega prođ fabo klečati.

Lacuje se od zunanji trombe glas

Ida.

Moj oče pride!

Borevit (Alice)

Eno te besedo,
 Ki potolaži, proč sree to.

- prenositi Bog

Wihajja

34

Ah kolikrat si me pogledala
 Z ljubezni polnim skom, kolikrat
 Je pladek smeh se pil' kroz tvojih ustnic,
 Prijeti smel sem bilo tvoje roko
 (prvine jo za roko)

Pranila, nisi gledati v oko ti
 In bozati po svilnih laseh se,
 In čutil gostko tvojo sem dihanje,
 Se govorila nisi: ljubim se!

Stanko (ostopi)

Grof Gundakar je blizu, Brecevit.

Ida (zarudi, zagledavši Stankota)

(potem ponotno Brecevit)

Edina hči sem grofa Gundakarja,
 Kraljeva hči po mojih žilah teče,
 Naj si predzave su slovenski kmet.

(odide)

Brecevit. (ustane)

Udarce strašen! z metla blisk in grom!
 Tu ni ostanka! zgubil sem, sem,
 Očeta zgubil, zgubil domovino
 (boji z soto)

Stanko.

Zgubljem sim! zgublen za domovino!
 Iskal je sreče, srcu lepe tuje,
 In našel je obupnost! — Nikdar več
 Ne bodeš gledal vela pojih staseo,
 Nikdar več sliskal veso roko bratom.
 Naj boljših, naj pogumnejših sinov
 Je eden zgubil se na pešni čas.
 Ah stari Orel bo give si lase
 Nival, preklinjal dan in noč, fisto,
 Ko patenja je pinn dal življenje.

(odide)

Četrto dejanje.

1. nastop.

Visok planinski kraj, pgorj. Krog njega sedi in leže
 Kmetje, mlad kmet prinese suhljadi na pgorj.

1. Kmet (s suhljadi)

Gorkote v noze, da ne zobe v prce,
 A mojim nogam pgorja treba mi,
 Drug pgorj greje me.

(gre s predel drugemu, ki ubira gosti)

Prikladij mi!

(pogj)

Jaz pa grem pozno od doma
 Belo koco zapustim,
 Čama žatost z mano hodi,
 Tebi, dekle, ubogim.

Grem v neznane tuje kraje,
V daljne kraje mlad jimat,
Tam jimate mrt objema
Arzel njen poljub je vsek.

Quidar me več ne ljubi
Dekle mojega ročā,
Ne žaluj' preveč po meui,
Mene kliče mrt s sveta.

Ho boš žalostna začula
Da umrl je tvoj toj,
Vzemij v roko les popotni,
Hladni grob obišči svoj!

Tukaj dragi moj počiva,
Neci osem ljudem na glasi,
Hi sem ga tako ljubila
Mladki polunocni čas.

Zdaj ga ljubi črna zemlja,
Težka zemlja noč in dan,
Jaj pa semna tem ostala
Zapuščena noč in dan.

Star Kmet (z denu prisedli)

Dani se že, mladenci, po koncu,
Danes bo dela na obilo bratje,
V daljavi strašno spulje, poslušajte!
(opi kmetje, otango)

1. Kmet.

Al mi poročil očera, stari Vojček,
Da v dolu namitka se pomika polna,
Z uorititjo in ognjem razdvaja
Nam puirna sela, in ostrunje vaje
Deklele naša - ali mi tako?
In ti zavzemi, to naš črni?
Zblikniti bi morali pred Proga,
Poljubiti mu oblačila rob,
Da ukončā požre nega nam zmaja.
Da orli Proga nam vere ne zatira,
Dalo bratje roko bi mu meč vojvodski,
Da ga vidi na vse strani sveta,
In zadnjega nam praga pokončā.

Star Kmet.

Zakaj se zbiramo, le vojvod vč,
Je dolgo videl mi vojvodski grad / ega
Ner gospodari neustni Gundakar.
Jaj meum, da Vladuk in bratji Proga
Imata istega so orožnika.

2. Kmet.

Kaj se ne veste, da so našli pisma,
Ki govorē, da svobodno vojvodstvo
Slovensko čisto je uničeno,

Trvi

Lu

36

Da zanaprej bavarstega smo Tesla
Podložniki, da on je zdaj naš brat,
In Gundakar le vojvoda njegov.

Har Kmet.

Gato tedaj so, take, strašne vojške
Vdeležo prihrumle, ne zato,
Da Kristijanško vero branijo.
Jačnje tedaj se vojška go perdeknee,
In mi zapogniti smo Drogovi.

(z desne strani prihiteli Kmet in drugi z njim)

Slavenci, bratje, srce se mi trese,
V dolini strašno klone, nemško rajno
Napada silni Drog, vsi strahu,
Kako re bjejo skupno divje,
Predati ne more jeziti vam.
Četno Drog, vohi z usmijo pognano,
V pogledu strašnim, isalega strova, uje
Pred njim, pa moč nenadoma upade,
Le njega ne zatne sovražno jeklo.

(z leve prihiteli Borciti z mnogimi Kmeti)

Predragi bratje, poslušajte brata!
Na stalo stopina, da me sledite!
Pred vami ste dve novosti, usmili rajni,
Slavenske čete, tudi so pred vami,
Se rodi celiti duhovnik Drog,
V dolini, on se bori moj deč.
Do sem razlega se vojškini krik,
V nobi plavdi pa masecaja glas.
Podni, odločilen dan je danes:
Ali hoče, kot svobodni močje
Ostati stari svobodni Slovenci,
Ki sami sobi ukazujejo,
Ali pa naj po vaših sužnjih glavah
Zojatno noga stopa kmeti tuje.
Mi bode sebi na horist prodival
Predrago trije pasca orca,
In mlado bratvo tri vaših sinov,
In zadnje trije orca, vaših vnukov.
Si enamerja niti sledu ne bode
Na tiri zemlji slavnega rodu.

Vi.

Slovenci stari kiceus, stabi!

Borciti.

Tako je, domas najjive sovražnik,
Ne daus vi jemati stare pravde,
Voliti svobodno vojvode svije,
Mi nečemu, da tukaj gospoduje
Bavaristi Tesla pa njegov podložnik,
Krvipijanci, Gubi Gundakar.
Mi ne pustimo brata same v boju,
Da jih sovražnik jive dore, peče,
Da kose trga, s pesom, trapla mēce.
Naj svet je zdaj, da plane naša vojna
Če planin v dolino bratom, na pomoč,
Da se sovražne vojške ne zedine,
Da ne ugasne zadnja, sleča iskra,
Ki danes nam jo upauje prižigat.

100 Lih

Star kmet (do tovarna)
In Borovik naš, v odja, vana je jela.

Vi.

Da, on nas, vidi k plaoni smagi, boj!

Borovik.

Pisnati bode me pa črni stemu,
Na kterem, v se perjavica, pdeca,
Plegnjen bode čez obraz, naličnik,
Da Bog, me ne spozna al, oca moj.
To je sovražnik, pteptan, končan,
Kazaj hitimo spet o plamine stene.
Upoboda, sveta bo pribojčevana,
In psobodni steli bomo vera. —
Trobar, zatrobi rog, da po planinah
Upodni se glasovi, oglašé.

Trobar zatrobi, in se čujejo drugi, rogovi,
Na levo, braje, v rolu na pomoč!

Vi.

Ura, ura, ura!

J, orki strau se čujejo blizajoci se kmetje, kterih gri, nekaj čez, oder,
pojo, rogovi, in bojne pesmi, in čuje se opitje.

Ura, ura!

(vsi odidejo)

2. nastop.

Vladuh in ščitonosec nastopita.

Vladuh

Odšli so vsi, povsed je prazna gora,
Ni žive, diše, ni, nišer, sausten
Čim, da, mi skoro groza je in strah,
Izgnanec, iz povsedskega gradu
Pitkani se po gorah, kot ubežnik.

Ščitonosec.

Ura, ura, razlega se v dolini,
Da sam ne morem, moj borilec, in
Tam, opiti, oraga na, uhó: ura.
Dovolj, pojvač, pojnem se na skalo,
Koncu, roko, podaja, bojna, preča. (vse na skalo)

Vladuh.

Podaja, vsakomu, same, ne, uara!
Pa, rafi, vidiu, da, premore, Bog,
Vojna, roce, za, nerreči, rod,
Gato, mu, Borovik, pomoči, smeje.

Ščitonosec

Moj, povsed, take, gnječe, se, mi, bil,
Kali, valé, se, kot, bi, toča, pala —
In, predi, boja, trije, konjiti —
Vrdeči, prapor, Bogov, uari, se —
Na, divjem, belcu, zdi, se, mi, je, Bog,
In, bije, mlati, o, težkih, kuzdov, varci —
Gorje, za, hroblom, mu, je, druge, vojna —
Vrdeči, prapor, padel, je — izpušen, je —
Odet, je, opet — obupen, strašen, boj!

Na drugo vojno naša so prodrli,
 Moj prijimi čeren vitez dela čuda —
 (prenoša)

Moj vojvoda, naš je dan našji dom,
 Čeraznik prepijiloh — beji —
 Vrožje meče proč — beji v gore —
 A naši sečejo in bijejo
 In koljejo, rdeča so vsa tla.
 (skale prišedši)

Moj vojvoda, umetniva se v gore,
 Glej, vsa drhtal sem gori se pomika.
 (odide)

3. nastop.

Slovenski kmetje nosijo ranjenike čez oder, in goviijo vjete Nauce,
 Borevit in tovaris prineseta ranjenega Vrela in položita v
 drevesno senco, drugi kmetje pripeljejo mladega kmeta
 zvezanega.

Borevit.

Zavratnega morilec na drevó!
 (Privezujejo mladega kmeta k drevesu)
 Ne bodno, da mu potnejo kosti.

Vrel (blide)

Da vedel sem, res, Borevit je gost,
 Ni jokal, ko pogubil sem dekleta —
 Klase sem njene, o dolga sem lasé
 Črnoo pest, ovijal kaktor, sviló,
 P tabornju dekleta vlačil sem —
 Kako je tri curela, tri rdeča,
 Tropila svetlo beli je život,
 Nos lepi, gladki pleci, j imela,
 Prelepo beli kaktor goroki, meg,
 In golus nedrije tako kipeče —
 Kako sem, vse raztegal, vse stopsal,
 Vrela moja duša je vraskala —
 In Borevit se mi solzil, ni jokal. —
 Kako gladko miruje, počeo srce.

V tem pridejo Proq, Vratava z rdečim praporjem in mnogi drugi,
 vsi gledajo od daleč.

Borevit.

Moj Proq, kak čudno blede, sis jmak,
 Pa misli, o blodnji na lepi dekleta.
 Segá sem jaz krio, jaz nerrecni sin,
 A sin pomagati ne more nuč.
 (m ladonni kmeta)

Vzatelnik, vsadil bruscu si jeklo,
 Hudoba jidajalstva j jekla,
 Obraz, obraz bori se posten moz.

Kmet.

Ti jisi moj sodnik, zakrivaš sam

39
Pred mano lice, sam hinarce si,
Vdkrij, obraz in pém, ^{kom} čem go vorim.

Borevit (ozdigne pred njim naličnik)

Poznaš me zdaj, joržek, izmed ljudstva,
Al nisi ti podnik bel Gundakarja,
Koj je na domu obiskal, očeta,
Pa mater našel, ki ste jo sežgali,
O storo ženo, mojo hudo mater,
Al nisi nazipol bel neumrtin očeta,
Al nisi Gatico, istal in Droga?

Spatava.

Moj oče, ta je tisti, izdajalec!

Borevit se obrne in vidi Droga, Spatavo in druge.

Drog.

Kdo si, moj črni vitez, da vre vso?
Veliko hvalo damo tebi, véno.

Spatava.

Prdeci prapor je iztrgal praga.

Amel.

Da, prav ga je kinarškega obraza,
Gato naličnik mu zakriva lice,
Hudoben izdajalec je tot jaz.

Borevit (prebode ga z bodalom)

Strupeni jeziki, véno bodeš molčal!

Vrel (amiraj)

Kakó sladkó doni o usesih mojih,
Kakó kaspim, sprojiste me bogovi,
Jgntheneza sinu poslušam glas. (amiraj)

Borevit (svojim:)

Ja, maus naglo p'goro!

Droga:)

Vecni Bogom!

Vrela ljubavaj)

Kaj te poljubim, zadnjikat, p'lovo!

(Chit, s svojimi proč)

Drog. (oblija se motvemu Vrelu)

Koga je ljuboval? — moj, véni bog,
Hudo me tepel!

Spatava

Ali vidim prao?

Prijatelj stari, urtev, hrabri Vrel. —
Ves, kdo je spilil za, ves, kolo je bejal
Tako od nas? gotovo se ne motim:
Jgntheneza ženin moj, naš Borevit
(Ljubovaje Vrela)

Taj poljubim te na urožla usta,
Ljubezni svoji vditni o moje vree.

40

Prolog.

Nesimno bratstvo truplo, voh plavine,
Napravimo pisati, mi gonimo,
Da bode znano, prenu svetlo, kje
Neciva gosti domovine sin.
(odneso' ga)

4. nastop.

Porana v vojvodskem gradu, sluga napravljajo mižo, večer.

1. sluga.

Nacaj začno, se veselice, to bo
Sijace, stopil bi lahko se, p'vinu.
A jutri, jutri, veliki bo dan.

2. sluga.

Da jutri, veliki bo praznik, pa
Nagoc, re' bom, doma pravič bo dela.
Glederja evo leto rad pustim,
Da lastno videl svetlega bi grofa
V prekmurjem, vojvodstvom opravku,
Kako bo težji, mič, pogrevo suhal
Na stori, strane, širnega sveta,
Postavit se vojvoda dajnik zmeč,
Slovenstik, in, pristati bodo, vojne,
Kamnite bodo trole, se gore.

1. sluga.

Jaj, videl, mlatto bi grofico,
Kako na mi'loresnem se, obrazu
Jgralo bo, veselje, nenadajeno,
Vijalo, veličastno, iz, očij,
Kako bo lepo, p' svilemi, opravci,
Ua, otkrašena z biseri, in, glatom,
Na glavi, venčana, in, glato, krono.

2. sluga.

Napravljena je, miža, ediva.
(odideta).

5. nastop.

Varman in nemški vitezi prihajajo, naposled Gaudoban.

Varman (voro).

Slovenci!

~~Ue barbaras nationes subditas
Faciemus, omnes gentes, quae confidunt
In sua feritate.~~

1. vitez.

Dobro, Varman!

Varman.

Taki, p'udložni bodo, mi, narodi
Od, revornega, do, jedraurkega

41

Morja; mogočeno jutri bo sijala
Veliko naša moč in punna spretost.

I. vitez.

Namenjen tebi škofov je sedaj
Carmen.

Tu vam gošče lepe in mogočne,
Po vrtu se gosposlova razprostrena.

Gundakar (ostopi)

Vsi.

Slavenskomu vojvodu, slava, slava!

Gundakar.

Prelepa hvala vam za vaše želje!
Začete, menim, je po godu namu,
Tako, da mišlim, da goščete tudi
Blagoslovila bode božja roka.
Le, nočaj ne daje vsega pokoja,
Tu ločim: vsake ju so se pod gradom

I. vitez.

Ne uotim se, če pravim, da natajč
Dollasčajo; neorda strivaj mene!
Napraviš, mocoj, veselje namu.
Pre, goste, kratke čete so, adanc
Zdem, prcem vojskoma poveljniku.

II. vitez.

Gakaj tem nimo z nepotrebnimi
Škrobnji prihodnjosti, veselje dou?
Kaj več želimo? — Lepa je rednjost
Če lepe bi razvilala prihodnjost.
Gospodji, bratje, sedimo za mizo!
(sedajo za mizo)
Na zdravje jutranjega dneva!

Vsi (trčijo o kozarci)

Slava!

Mogočna slava našemu vojvodu!

Gundakar.

Rad vašemu veselju bi pritrdil,
Sprejel s ponosom bi vašite želje,
Ki oam mogočico iz vrea kipe.
Vajrčimo mi, da jutranji bo dan
Nam porok večnega gosposlova tukaj,
Gosposlova, ki nam daje trdne upe,
Da bo po sinjem, daljnem morji tudi
Gostila naša moč in slava v bratstvu.
Oklepali na ladjah zmagonosnih
Širokega bono sveta' dizele.
Vonoeno bje veliko mi vree,
Ko z bistrim okom, jasnim duhom gledam
V prihodnjosti, olepšano zrcalo
Tu vidim, da naš slavni rod imel
Pr. neizmerno mije, paradi naš
Gospodoval, otem zemljam bo sveta'.

42

O to, peselje moje, rpe te
 Mi brati, čudni ta stninostri, molli,
 Spterim trpinči, bratrance, me moj.
 Teuista nerazumna, mi oljem a
 Nojeco dušo, res mi bilo pravo,
 Da vojno sem razdelil, in pslabil,
 Da Tesla sem poslušal, tisoče
 Poslal domov. Pa treba Tesla vojne,
 Arjeti, siloviti duh, rjegoo
 Se more frauhtega slabotnika,
 In a močuo, vojno, mora ga krotiti.
 Morda nam, rano te zdej, uapjka, tukaj.
 Vicerje, Drog, je stusil, našo, moč
 In gbejal v, nedohodne, gorste, traje. —
 Pa se živi, in zmerom, bal sem, tega
 Imena se. — Vladahu, meum, je
 Podalce, luo, upitnito, življenja.
 Da narod je, lotas, ne sme se, mu
 za, kio, upati! — zatoraj, je, bojim!

Varman.

Pogani, so, nevarni, a pagonau
 Je, mali — drugi, si, krotljivi, so,
 In, vera, se, uci, poterčim
 Do, svojega, gospoda, mi, se, bati!

Stanko (vstopi)

Stoji, pred, vrati, goslar, pootrad,
 Al, tme, stopiti, pred, visoko, družbo:

Gundakar.

Naj, pride!

Stanko (odide)

Gundakar

Prvi! como, slisali

Kako, slovenski, dah, prepelva, v, jeci.

Samo (vstopi, opravljen, kot, star, goslar)

Junaci! zakravljen, se, za, čast!

1. vitez.

Na, časa, vina! prce, se, pgreje,
 In, pro, potem, pesla, p, nem, lije.

Samo (pije)

Gospodi, pričinjoci, hvala, lepa,
 In, slava, tistim, kterik, se, mi, tukaj.

Gundakar.

No, vici, si, mi, gosposko, znaš, besedi.
 Zapo, nam, potem, bojno, in, strasno,
 Naj, duše, dno, pretresajo, glasovi!

Samo. (sedel)

Imene, tak, moj, bolj, vereli.

(poje:)

Stoji, stoji močičev grad,
 Ponosen, kakor srečen svet,
 Trdnj ga branijo zidovi,
 Vrijem naši stražijo sinovi.

Ponosen biva v gradu knez,
 Ki sveta mu, ljubena vez,
 Visoke inišli drzno tnuje,
 Nebožko jejo naše suje.

Po gradu šeta njega hčer,
 Mirno, vesela v puoncor,
 Kot angelj, lepa ji, nebožki,
 Mladobna kot zlodaj človeški.

A pride božje jibe dan
 Nad močičev grad & neba poslan,
 Nad strtimi bodo zidovi
 Smejali se prosti sinovi.

Tu jay bom stol ponosen grad,
 Jay bodem stol jimal se mlad,
 Tu grozno bode maščevanje
 Za vse prevare in teptanje.

Tu knezu v prvi bode meč
 Od govorja pogled protě,
 Njegovih pi blisk umojem,
 A tren se ponotnem smejem.

Gundakar (jezus)

Bo kmalu konec pesmi:

Camo (vino)

Kmalu, kmalu!

(poje dalje)

Tu lepo bodem hčer objel,
 Pritisnil na prce vesel,
 Na usta lepa jo poljubil,
 Življenje nji in sebi zgabil.

Gundakar (diopi)

Predzna duša! pes slovensti! plačal
 Mi bōs predzgod to z življenjem.

(potezne meč)

Camo (tudi potezne meč)

Drago!

Tda (plame v dvorano)

Ves grad napolnjen je slovenstkih kmetov!

Camo, vije gošči proč in objane ldo.

44

Vitezi potegnejo meče, in ringo v Camota.

Samo.

Najkdo dotakne me, porinem jeklo
V ta mlada prsa.

(orje krinto z obraza in objame Ido,
ki je mu braui)

Ida.

Predrznaj prro! — ah, oče, vidiš to
braucolo?

Gundakar

Gadnjič si nam jo odnesel,
A daues je re boi.

1. vitez

Ali mi Samo?

Samo (drže meč na prsah Idinik)

Da, Samo je, prišel je s umbil sem!
Kaj ne prešjuba Ida, zlato moje,
Ti bodaj moja daues, jaz bom toaj;
V mlada si, pa rajna Gubogni.
Hako' mi dobs di toaj dihonje!

Gundakar (in vitezi obližajo se mu
z golimi meči)

Nesramnej, pusti jo!

1. vitez

Kaj čakaue?

Kaj sme' en sam katnichovati nas?

Gundakar.

Kdo te je klical sem, nesrečna hči!

Samo.

Toj Vauo, moja Ida, dnas mi sam,
Tripešjal s sabo je veliko soatoo,
Junakov prk, boljših pšfeh moaj.
(glasno)

Hejda junaci, rokaj si nevesta!

Joseh, strau prikajajo grozai plovevši kmelj, in napadejo
mušike viteze.

Gundakar

Sadajstvo! — bratji, brauinio se krepitko!

Samo.

Junaci, s krepitko, meus mi gous
Proti seide, mahajte, bodite!

Tako, naj črna kri v obraz vam pika!

Na Gundakarja zdej — gozjite ga!

Brj: muških vitazeo nekaj pobelih na flek, nekaj boji pri dubih,
Gundakarja gozjejo, Ida omedli.

Gundakar (zagledavi Ido)

Dijaki, grozovitnji, brezumni,
 Kaj mučilo edino moje dele,
 Kako je zagrešila moja hčer.
 Vzemite meni reno to življenje!
 Preveč je tožala ponosno prce,
 Okoro' je bilo na vrhuncu sreče,
 Četila, nui ji je čarovna luč
 Mogočnega gospodstva, in svo bode,
 Pa upihnila je luč previdnosti, piša.
 Pred vami sem potrt kot zemlji črv,
 Pomizan sem kot nepreviden človek,
 Ki previdnosti, up, redil je v duši;
 Življenje palmem proč, objamem smrt,
 Le eno prošnjo mi izpolni, Samos!
 Če kdaj si ljubil svojega očeta,
 Če kdaj zaušal na bodočnost bošjo,
 In kdaj spoznal ali poroval
 Vaj na usmiljenje, o človeškem sreč.
 Ne zabi, v tebi boljčega glasu,
 Ne potepaj s sarko, dišo, uogo
 Četlice, mlade, drage, moje hčeri,
 Ki blede v svojih rokah, omredljuje.

Samo.

Kaj mišlork, in usmiljenje pri nas
 Naj bo doma, naj klje v naših srcih.
 Kje pustil ti srce si, ko so ti
 Objemali, uoge, otroci naši,
 Ko stegovale so roke nedolžne
 Device, naše, jokalce. Klee
 Potence naše matere, ko zgal si
 Ljudi, kot neobčutni trdi les,
 In okružil mladi ljud z murglo krijo,
 V smrčasto pastirsko do zloj.
 Ko je pred mnogimi bil leti jubgji
 Moj oca — Evonimira si poznal! —
 Ophali toaji, tebi samemu
 Nesrečna tarča, v katero se metali
 S trokotom neusmiljenim piščice,
 Takrat je slisal Samos glas pčeteri:
 „Moj sin, moj Samos, ali vidis to!“
 Od takrat je bila, edina želja,
 Ki sama je prejemala prce.
 Nad tabo grozno muščevati se!

Gundakar.

Ne prošim jaz usmiljenja zate

Prog (z mnogimi otroci)

Verjamem, tudi ne dobočega!

Gundakar (vstane, hoče peji raztrgati)

Kaj so vsi prazidanci tukaj! Ah
 Le pa treutek, moč Clausonovo!

46

Drog.

Tako se zvija v nadrgi lejak,
A lovec pomeje se njegovi jezi.

Gundakar.

Morda si kmalu ti lejak, in drug
Sp lovec tvoji drzasti pomejal,
Z današnjim dnem mi koncem, vsak dan.

Junaj se bliži, pojti je in, oriskauje.

Tako! dočakal sem! mi koncem dnem! —

Ah, Ida, zbudi se, rošitel, svoj
Je tukaj, slišiš, prišle, vojakov naših,
Opredel sem, ne bo me pustil v rili.

Drog (in spromljujevalci se na glas mije)

Da res prišli so, da slave glasno
Olovenke zemlje navega, vojvoda.

Olovenski kmetje pripeljejo nemške jetnike.

Gundakar.

Kaj, ali vidim prav? ti jetnik?
Kako prišel, piš te nerčne roke?
Kje naš vojui se tako mudite?

Jetnik.

Končane so do zadnjega noža,
Na tisoče laže po zemlji mrtvih,
In mume jih imenuvati prečne,
Vsi dragi smo jetniki, ubogi tužnji.

Ida (zbudi se iz pmedlevice)

Morila, me je huda, težka sauja —
Kje sem, kaj vidim — pušti me neznanec!
Ah, zdaj se prave mi strašni spomin —
Ah, pče, pče, moj ubogi pče.

(Hiti k Gundakarju)

Gundakar.

Lahaj si izbudila te? — zaspi!
Nerčev dan se je rodila mati!
Poslušaj, ta pové nam pri nerčevu.

Jetnik.

Je bila je gotova mnaga naša,
Rdeči prapor p naših rokah — a
Vršla je nova moč, — tridjani meini,
Sp bili — njim na čelu čeren pitej
Lpdečo perpanico

Ida

Ah, moj Drog,

Kaj, čeren pitej? — (Jiho) bil je Drogvit!
Vstrašno matčevanje!

Drog.

Potip!

Hej, zdaj poljubi zadnji tral pčeta,
Potem sta ločena!

Ida (se oklene Gundakarja)

Moj bore pče! (omekli)

Drog.

Nesite proč je!

Samo, nese tolo, je dorrauc,

Privéžite ga!

Na steuo! — boji hočejo darov!

Tako! — jetniše druge na dvoriščo! —

(odpeljeji jetniše)

Hončoin je stujci boj! — razgite grad!

(odide a steui)

Mrogi pridejo z gorečimi plamenicami, meji njimi Hauko,
nekteri hité naprej.

Hauko.

Tako, moj grof, je delo dovršeno!

Uplaménicaui potiuo vajvodu,

Ki je gospodovati hotel zemljam

Moosvskim, širiti gospodstvo meuško.

Pod nože moj, prigujo plamenice!

Prigujno, ore gori!

(beže je dorrauc)

Gundakar.

Prokleti psi!

Seto djanje.

1. nastop.

Čator Vladuhov, noč; Drog in Samo prideta z dvema
vojakoma do čatora.

Samo.

Drog, huda se nam to danes godila,

Ves daljni labor obhodila sta.

Tu kaj soa videla? ali mi števila

Jeh naj manj brikat oč oduas? kako

Je hočeno s to silo meriti?

Drog.

Kaj, Samo, hočes zopet bežati;

Ne upaš smoti gledati v oč?

Tako plašljivo se pi bil hrabri Samo!

Samo.

Spoznati hrčes, da umreti znaus,

A danes ne pripuščam naša moč

Vladuhom boja, naša kri zastoj

Pro tekla, ubitih, mrtvih nam junakov

Pa ne priklie vidkar bog a življenje.

Drog.

Kaj, Samo, le obkupati nikar!

Nes nam je moj junakov na šleone,

Jalo pa naših, sak je ras junak.

Pogum, predzrost divja, maščevanje

Pro grozne čednosti, ki jih trake.

48

Da bodo pa bogovi nam prijazni,
Zdaritvijo jih moram pridobiti.

(vojakoma)

Mladenica! tu je Vladikov šator,
Tu mirno spava tihi vojskoda,
Ki so ga dali Nemci, tuji nam,
Bavarskega je Teda, on podložnik.
Ne ve', ni skušal, kaj je svoboda,
Ni vreden, ni sposoben, da nam vlada,
Nam poobodnim možem, da gospoduje
Nad poobodnim slovenskim narodom.
Upihmita, mu domes lič žigljenja,
Tu so bodalca, brisena pstra.
Lahavo, hladno se mu blizajta,
Vadita, trdno, s prce mu so jekla.
Tako se rajino odpadnikos,
Končamo zadnje tuje moč, dežel.
Hvalajna bode vama domovina.

1. vojak.

Janasali se smuč, poocli, troje
Je trina želja nama sanima.

2. vojak.

La šator skrijva se, da gor napokne,
Vlakovi temi ne storiva ničesar.

Drog.

Pocet je vajo je zelo nevarno,
Zavednost, previdne plamenica
Kaj soeti, vama na gotovi pot,
Da pravega moža zadene jeklo.

(vojaka se skrijeta za šator.)

Camo.

Vsem času pa midva, praconava čete,
Spogumom diopim, z grozovitostjo,
Ki nam obup je daje, napojiva.
Končana mora biti domes moč
Al naša, Drog, ali Vladikova. —
Kje plancu na tabor? — se strau?

Drog.

Tupe! — le glej, je malo se svitli,
Glej tpe, kauror, otko naj dalje sega,
Tam vidis tri, usgočne stare lpe,
Tam domes to, osodui boji končan.
Saredba, bozja, ukagup ni,
Ta kraj posvetili so bole žene,
Pomočna, roko bo podala nam
Velika, enooka, strašna deva.
Spoznal boš saui! Tam se, idiva!

(odide)

Vladuh stopi in pletora, Borevit in drugi, poje privedejo.

Vladuh. Borevit.

Kako si sladko spal, moj osjovca.

Vladuh.

V prijetnih sanjah me je našla zora.
Nebes kraljica je nevidna drugim
Na strani meni se borila, sanja
Ta napolnuje mi z veseljem srce.
Kako je tebi, ljubi Borevit.

Borevit.

Ponoči me je muora plačila,
Se zdaj mi srce prao neurno bije,
Prav truden sem in skoro tisti muora.

Vladuh.

Pogum, veselje naj poji ti dušo,
Oblast je dal nam Bog, vragove krute,
Ki bolj razdeli so deželo lepo,
Kot more jo se trop neviških pojiv.
Gato se nam tako muozijo čete,
Z najdaljnih krajev prislice pozdravljam,
Ki mudijo mi, vojeno, roko.
In z božjo pomočjo premogli bomo.

(vodjem)

Vsak bodi vas jimat, na svojem mestu,
Saj bje se za vero Kriščevu,
Za voljo pobodo v domačem domu,
Za čeno zvesto, za čisto ljube,
Tu onuti bodo vas blagoslovili
Tu vaših, onikov, onuti, na vse očke.
Vsak idi oas na utrakano mesto,
Vrček pogum, v desnici težki meč!
Trubarji naj zabobijo v rogave!
Pomoz! Bog nam in njegova mati!

(in odidejo razen Vladuha in Borevita)

Vladuh.

Kaj, Borevit, kaj mečiš sam ostati.
Prezposlen gledati krvavi ples.
Zakaj nam, očkugijci hrabro roko.
Nerječnost, moj Borevit, povej
Odkrito mi, plašaj težko srce,
Pred mano ne zapiraj se, saj oči
Da se pridružno ljubim kakor brata,
In spoštovati anadeu tvojo žal.

Borevit.

Da ne bojujem se mitdar z rojati,
To oči, in nekaj tudi oči, zakaj ne.
Vezala je prijateljstva me, vez

Na Drogga, Čaukota, in druge, vadije,
 Klerik, obupne je divjost ti znana.
 Kar te može, le vedno se spoštujem
 Vlak, nečloveški, blazin goni boj,
 Ti mi sbečeniš, ti, tako pozorno
 Otroda djarja, ti se kakor čisto
 Glalo na solncu namaj lestketiji;
 Samo ljubezem, in ljubezem, proča
 Se do pravičene domovine.

Vladuh.

Te slupeže in strastne hudočejice
 Zdaj zagovarjaš.

Borevit.

Govori ti tega
 Srca mi le prepričanje gotovost.
 Se malo me poslušaj! Drog je ljubil
 Me kakor sina, Čvatawa njegova
 Je bila že nevesta moja, in
 Ta Čvatawa boji se na strani
 Četla sojeza. Kaj hočem p drugo
 Srce pravi mi je z ostrim mečem.
 Vladuh, ne omiri mi tega dekleta,
 Otravi ji življenje se mlado.

Čel.

Moj vojvoda!

Vladuh.

Kaj že moreš in bojiš se.

Čel.

Planite Drogove zdivjane čete
 So je iz gozdov, p našo mesto, — tam
 Pri lipah, troh bami naj mi bo.

Vladuh.

Tekaj odidem!

Čel.

Koraj je nasledlom.

Vladuh (gredé s šator)

Se s šator grem po buzdovam in meč.

(nazaj prišedši)

Moj Borevit, ostani tukaj; kar
 Si prosil, naj zgodi se ti po polji.

(odide s selom)

I. nastop.

Borevit se de pred šator, potem pojata Drogova.

Borevit.

Prez črta bo minula mi življenje,
 Mladost mi je zbežala brez osehja.
 Le p strahu, p praznem repu sem medlöl,

51

Prihodnosti ne misli me podobna.
 Vsi omahljivci sem, slaboten človek;
 Ne vodi me preuisleč, frozen um
 Ne prikazuje prečutljivi duši,
 Trenutki premagujejo vse.
 Al nisem izdajalec, Drogovih
 Očeh, in kaj Vladoh, o moji misli:
 Neroden človek, pravo pot sem zgrešil,
 Lasti, ljubezni, spoštovanja si
 Do sebe samega ne znam zbuditi;
 Al morem s družik to zahtevati:
 Vezati hočem, pred ljudmi se skriti
 Čamoti goriti, kjer bom z novo zvezo
 Prebil pravilo, ki me počja dan
 Neznano, strašno. Tam me ne doseže
 Jaučevanje, ne slepi ljubezen,
 Ktere, nikakor nisem, vreden bil.
 (hoče piti)

Vojaka Drogovo nastopila.

1. vojak.

Al morda govoriti z vojaščinom?

Borevit.

Kaj iščeta ga zdaj s trenutku boja?
 Vidoa poševnik, nimata namor.

2. vojak.

Poštene so, pa tudi nepoštene,
 Kakor in kakoren je človek, sodi.

Borevit.

Kaj hočeta? povejta naglo! kajin
 Pogled je rumen, jekel je lakav.

2. vojak.

Odkritostim kajin je pogled,
 Kar vidis, bereš o njem, le dobro umi!

Borevit.

Nerodna misel daje tak pogum,
 Na pravem polu misla, motita se;
 Povejta mirno, kaj pomenuje
 Dvornice kajine besede.

2. vojak.

V mrt
 In veličastvo novo in svobodo.

Borevit.

Laznjivca sta, hudobnega iz pekla.

2. vojak.

Človeka mrt osvobodil.

Borevit.

Življenja!

52

1. vojak. (se mu bližaje)

Pri takla je, tedaj imava prav,
Nesmo najin jeziki govoré,
Zdesuico krepko hočem potrditi.

Borevit. (umika se)

Tako se z vojevodom govori,
Nesramnejša: sicer bo de moj meč
Učil vaju podobneje besede.

(potegne meč)

1. vojak. (priskoči, in ga z bodalcem prebode)

Bodalec Drogo voja moja roka.

2. vojak. (rine z bodalcem nazaj)

Vojevodova tvojeja je davna konec

Borevit. (našla pahnjena)

Nog bodi milostljivi, ubogi duša!

(umre)

1. vojak.

Čep človek! boljšega je preden bil,
Nesiva v šator, mrtveca na posteli;
Tako kristijan ga videti, ne sme.

Šator odpreta, in položita mrtveca na ležišče, v tem prideti
v pojnem opravdu Svatava in Ida.

4. nastop.

Svatava.

V šator prazen, in ga videti
Nikjer, kaj den dar črt ga ni koncal.

Ida.

Spopej se gori se vedno zori.
Jaz, mrtim ga da nas je vse pozabil,
Pozabil tebe, in pozabil mene.
Neveden strahopetec si, ni preden
Velike, tvoje te mrtvi.

Vojaka hočeta oditi iz šatora.

Svatava.

Vidva

Sta sumna! kaj sta šatora počela?
Mrtvih rok sta, hudo de jca sta.

1. vojak.

Vojeoda, mladega sva obiskala.

(bežita)

Svatava.

Nesrečnejša, kakaj bežita? stopa!
Prešlab je glas, ki zove ju nazaj,
Človek je glas, ter glas slabotne ženske.
Pdi in goni ju močnejši glas,

53
Močnejši, kakor silni grom neba,
Strašnejši, kakor je palco žunneje,
Grozeci glas, neznane ga boga —
Pogledi, Tator, Ida, jaz ne morem,
Ušneva dišo nekaj, srce potka.

Ida (odpre molce Tator,
Spatawa.

Moj Bog, zdej vem, zakaj sem ga iskala,
Moj dragi, Moreviti, ah ljubo lice
(hiti k molcu in ljubi ga)

Neprest bi bil, pa vedno mneni drag!
Kako sanjarko, čudno p, oko
Njegovo gledalo, kako zamisljen
je z nami hodil po plonjavah gorskih,
Ker smo skrivali, čda, se pred, oami;
V pogovorih je naj živčnejši, name
Kakor prašaje bradoma pogledal.
A zdej počiva sladko, v očnem spauji.
Glej, Ida, da vnik, lepših dui spominke,
Tozamen je zdej, pozabil je
Očeto, mojega in tvojega,
Se name mislil je, trenutek zadnji.
Čuši naj, potka se morilčeva,
Vanj strela tréci z jasnega neba,
Pozre naj ga, mornja grozilo žrelo —
Končan, potka je ves, moj lepi up. —

Ida.

Ne plakaj, ne preklinjaj, draga moja!
Čaj solza pada na telo 'brazjutro,
Česnoba tvoji očuti ne more,
Kaj neki, mu pomagajo solze
En ozdihljeji ubozega dekleta.
Čerjuni, draga moja, on ni vreden,
Ljubegni take, tvojega sočutja.
Tmeni ljubil je, pri meni tudi
Beracil za ljubega — ni pre gaud.

Spatawa.

Zlokavim, prililjivim si oederjem
Črnost obudila, upavi rodila.

Ida.

Da todi proč! borci blizjo
Vojaki ce, ni v drugo teru jctnica.

Spatawa.

Na boj, na zadnji boj, moj kose mi
Gubljenci brez veselja — En poljub te!
(odide)

5. nastop.

Msto na bojišci; tri velike lipe zapirajo pogled na gore.

54

Vladuh (vspehom)

To mi boj, to je nečloveško kloupi,
 Razjarenosti in divjosti sake
 Pozdaj mi videla slovenska zemlja.
 Al vse poklonit se mori, se abral
 In prihiteli Drogu na pomoč:
 Sam živi tes bojaje za gospostvo,
 Vico se misli, ne da, v krojo
 Napolnjeni trije v eliti jarku,
 V krojo slovensko, v bratstvo krojo.
 Moj Bog, nadloni namago mojim instam,
 Ter namc domes milostno pogledi,
 Obetava svetlo pri življenju sojem
 Pri duše sope, izveličarji.
 Odpatnem psalo, je naj manj misel
 Nad brati sojimi se maščevati.
 Vtj no vo moč, moj Bog, mi v trudne pde,
 V pogumom, uocim okrepčaj duha.
 (odide)

O. nastop.

Vladuhovi in Drogovi vojaki pomikajo se boreči čez odpr
 s hrupom in gnetjem, potem Samo in Vladuh.

Vladuh.

Udaj se, bratři Samo, odpuščena
 Je toga grozovitost, ne teptaj
 Usmiljenja, ki ti je na ponudbo.

Samo.

Usmiljenja sprejema strahopetec,
 U moje duša tje se sode
 U smrti, ne uklanjam tujcem se.

Vladuh.

Nesramna je daljna berta, na
 So amagali, oščeli se sode,
 Življenja prečati pri meui sije.

Samo.

Nemaram sreče, ki mi je ponujao
 Se smrt je reča, klropi želju.

Vladuh.

Tedojamri!

Samo.

Pogovori sodijo!
 (odideta borecva)

O. nastop.

Voatava z rdečim praporjem in Vladuhoo vodja.

Vodja.

Udaj se, bravi mlado se življenje,
 Razbita, utončana mro je vaša.

Čvatava.

55

Glojenje breg svobode malo cenim
Tu roji dam razpetati na kosec
Telo mlado, ho, vas poslušate
Odpadnike in izdajalce grde.
Obray zalila bi vam pčecica,
Jeleti bi pogreputi se v gnilo,
Ho bi častu in četi, rebi kaj.
Črničaurko, vero tujcem očevino
Izdajate in takim bi udal se
V deči prapor svobode slovaške.

Vodja.

Umiri se, vročina boja v teli vre,
Prostost in svoboda se ti ponuja.
Prdeči prapor mi oddaj — in hodi
Spoznaj, kvi ne mara vojvoda,
Dovolj je bilo je dozdaj prolito,
Gubazen slavnost noj edini brate.

Mnogi vojaki Vladuhovi prihajajo.

Čvatava.

Comoi mi, bogovi nas ne branje,
Slujila in uklanjala Vladuhu
Kje bode se slujabnica bogov.
Svobodno je živela in svobodna
Umreti zna za stare svobodo —
Hči Drogova umreti zna za vero.

(hoče se prebosti)

Vodja in vojaki ji poravnajo, in pstrgajo prapor iz rok.

8. nastop.

Drog se umika branec se množini Vladuhovim vojakom, pa
zagleda v Čvatavo, ktero vojaki in vodja drže, pristoei
in prebide vodjo

Drog.

Stramnej, moja hči ne bode sižnja.

Čvatava. (se ga odklene)

Umreti hoče hči, pa s svojih rokah.

Drog.

Naj se jihce ne bliza! — Čvatavi! Včui so
Bogovi te a nebes poslali s dar,
Nebesčanom si bila posvečena,
Iz vojevja množicah lep nad mano
Poslušam spet nebesčino povelje.
Ne pusti, da nam posvečeni dar
Svete roke straniti utegnijo!
Predraga hči, bogovi si dčuih dar,
Kje bi, umreti se, vrida bolja
Te čakta umrtav groba, bodi z mrtom
Z mrtom Drogova hči pono draga včeta,

56

Ne boš zametkovaná, rečna sužnja
 Vladukova, ki ti pusti življenje,
 Da posmetuje Droga, se krev
 In de: ta hči je velikega Droga!
 Poljubi me! Tako! sái zalovim!

Drog stagne roko, da jo prebode, a drugi pristojijo, pa prepoznajo,
 iz vseh ust se slišijo glasovi:

Divjak, hudoba, nečloveški, ač!

Vsem pride Vladuk z vsemi volji, za njim Jola gozdana.

Vladuk.

Kdo je prebodel to mlado srce?

Vi molčite pokazajo na Droga.

Kaj grozovitnej, lastno hči umoril:
 Ah z neba se strela ne zadane.

Drog mrtvo hčer nasloni na deblo prdroje lipe

Gozite ga, umorilca strasnega,
 Ne sme živeti, to je strašni umoril:
 Vas naredi izpitajni bi poarb.

Lotijo se Droga, ki se silno brani, naposled mu porine star
 vrdja meč, o prsa.

Podja.

Tako bo mir dobljen, sicer ga ni.

Drog. (se prime lipe.)

Prokletstvo vam vsem, krtovi sinovi!
 Tako sedaj ste sodbodo, oklenili
 Vsičavsko, vero, oredni sužnji ste,
 Da se po vasih puhlkih glavah gazi.
 Vkluten sam je Četovilo v travni
 Pa bog mi daje gledati v prihodnjost.
 Eričel bo čas mo slovausti, parod
 Če bode naveličal naposled
 Laničevanja in zatiranja,
 In doigvil bo se, s moči zdaj nagnani,
 Promagal in zatrl sovražnika,
 Signal z dzele ise, hole tuje.
 In to se bo godilo strasen dan,
 Ko bo že trikrat v prah mo trstino trstino
 Rappalo tem mogočnim lipam deblo,
 In repet tretjikrat zaxelonebo.
 Taktat iz lipe bo stesana gibka,
 Vnji bo ležala mala deklia,
 A čudo, enooka deklia.
 Pa zdaj je gledam je s preroškim plom,
 Kako bo enooka velikausta
 Zmiesu roko, iz skate izravala
 Naj, viso jelko, z jelko, velikausta
 Predla zadnjega sovražnika,
 Pobila zadnje tuje, moč v dzele,
 Končala zadnjega pripadnika.

54
Mre me zapušča, prova rana stli,
A prova umori me — zadnje žrtev
Za svobodno Slovenijo — (če ti hčeri) prijatelji
Pociva naj teli, žuto dete,
Prijatelji, ki me sama si umela.
(umre.)

Vladuh.

Tako leži tu mrtov bojovalnik
Za našo svobodo, in staro vero.
Slovenska zemlja nima boljših moč
Od tega, a slepila ga je naplana
Ljubzen — grob pod lipo tu skopljate
Vrjem združena počivati naj trupli
Očeta in njegove orke hčeri.

Čodja (pripehi Soli)

Ta ranjenikom ubogim na bojišči
Študobno je roko zasajala
Pordalce pri.

Vladuh.

Nej očeta se

Ki izneverila — osoda njena
Enaka vodi plemeničnemu
Očetu, grofa Gundakarja je
Obsodil Drog, da ogorj ga sežge
Ta sodbe tud volja njegovi hčeri.

Drog, volja.

Kaj z vjetimi pogani se zgodi.

Vladuh.

Vladarjem, shušnim, britkostih, je
Usmiljenje in milost prvo gesto,
Volejo danes se je pruit mir,
Naj z vami resle danes spiga
Se dneva: svobodni Slovenci so!

Honec.

mu. 4/7 871

3468.